

—İrfan Kapısı—

ÜÇ AYLIK İSLÂMÎ DERGİ

TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL 2016 • SAYI 31 • RAMAZAN - ZİLHİCCE 1437

www.irfankapisi.net

Bunlara, 'Yeryüzünde fesat çıkarmayın' denildiğinde,

'Biz ancak ıslah edicileriz!' derler.

İyi bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir.

Fakat farkında değillerdir"

(Bakara, 2/11-12)

Ücretsizdir

Yayın Türü: Yaygın Süreli
Yıl: 3 Sayı: 31 / Temmuz-Eylül 2016

Editör
Dr. B. AÇAN
editor@irfankapisi.net

Sorumlu Müdür
Şahin ERDÖNMEZ

Yazı İşleri Sorumlusu
A. Enes ATEŞ
yaziisleri@irfankapisi.net

Medya ve Halkla İlişkiler Sorumlusu
İbrahim GÜNDOĞDU
medya@irfankapisi.net

Reklam Sorumlusu
Ramazan AYHAN

Yayın Kurulu
B. AÇAN
A. Enes ATEŞ
M. BUDAK

Grafik - Tasarım ve Uygulama
Oktay ARSLAN
grafik@irfankapisi.net

Dağıtım ve Abone Sorumlusu
Ömer ADALMIŞ
abone@irfankapisi.net

Yönetim Yeri - İstanbul İrtibat Bürosu
Yüzyıl Mah. Kışla Cad. Yeşil Zengibar Sitesi. No:12
A-2 Blok. Daire:5 BAĞCILAR / İSTANBUL
0533 457 92 44

Ankara İrtibat Bürosu
Ağaç Metal Koop.1436 Sok.No:16 İvogsan
Yenimahalle / ANKARA
0555 3068256 - 0533 4713763

Konya İrtibat Bürosu
Ulubatlı Hasan Mah. Kırbaşı Cad.
3 Dere Sok. No:15 Karatay / KONYA
0542 5160984

Malatya İrtibat Bürosu
Hasan Bey Cad. Zaviye Mah. 4.Sok
Özmansur Sitesi A-Blok NO: 1 MALATYA
0532 2406915

Elazığ İrtibat Bürosu
Yeni Mah. Gazi Cad.No:36 ELAZIĞ
0533 8149619

Diyarbakır İrtibat Bürosu
Kooperatif mah. Dicle Sok
Artukoğlu Apt. Kat 7 No: 28 DİYARBAKIR
0535 2401270

Mersin İrtibat Bürosu
Sanayi Sit. B-21 Blok No:16
Akdeniz / MERSİN
0532 2621967

Baskı - Cilt
İmak Ofset

ISSN 2147-933X

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Editörden

Bizi yoktan var eden, lütuf ve ihsanlarıyla bize maddî ve manevî nimetlerini bahşeden Allah Teâlâ'ya hamdü senalar ve şükürler olsun.

Bu yıl üstadımız Seyyid M. Avni (Avnullah) Özmansur hoca efendi hazretleri ile beraber, toplam yüz kişiden kalabalık bir grupla kutsal topraklara gidip, Ramazan umresi yapmak nasip oldu. Allah'ın (c.c.) bir lütfu olarak Mekke-i Mükerrreme'de hemen her gün Beytullah'ı tavaf ettiğimiz, Medine-i Münevvere'de Mescid-i Nebevî'de Ravza-ı Mutahhara'da yani cennet bahçesinde uzun saatler ibadet etme imkânı bulduğumuz, ilâhî feyiz ve tecellilerle bereketlenen günler geçirme bahtiyarlığımızı yaşadık elhamdülillah!

Ramazan ayını ve İslâm âlimlerince kuvvetle kadir gecesi olduğu kabul edilen Ramazan ayının yirmi yedinci gecesini dünyadaki tüm Müslümanlar olarak, hep birlikte ulvî bir atmosfer içerisinde teravîh namazıyla, teheccüd namazıyla, dualarla, niyazlarla, ibadet ve taatlarla ihya etmeye çalıştık.

Ülkemizde Temmuz ayının beşi, içtihad farklılığından dolayı Suudi Arabistan ve bazı İslâm ülkelerinde ise, ayın altısı bayram ilan edildi. Böylece İslâm ülkelerinde bu yıl farklı günlerde bayram yapılmış oldu. Grubumuzun bir kısmı olarak dönüşümüz Temmuz ayının altısıydı. Bu nedenle Medine'de Ramazan orucunu otuz güne tamamladık ve Temmuz ayının altısında bayram yaptık. Bütün Müslümanların Ramazan Bayramı kutlu olsun. Medine'de bayram günü, bayram namazına gitmeden hemen önce otelin lobisinde kardeşlerimize hurma ikramında bulunarak, Resulullah'ın (s.a.v.) sünnetini de ihya etmiş olduk. Zira Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Ramazan bayramında hurma yemeden bayram namazına gitmezdi. Hadis-i şerif şöyledir: Enes b. Malik (r.a.) anlatıyor: "Resulullah (s.a.v.) Ramazan bayramında, sayıca tek olan birkaç hurma yemedikçe musallaya (namazgaha) çıkmazdı" (Buhârî, İdeyn 4; Tirmizî, Salât 390; Muvatta, İdeyn 3). Yine Muvatta'da yer alan bir hadis-i şerifte; insanlara Ramazan bayramına çıkmadan önce bir şeyler yemelerinin emredildiği bildirilmiştir (Muvatta, İdeyn, 3). Resulullah (s.a.v.) Ramazan bayramı günü hurma yediğinden; Ramazan bayramında hurma başta olmak üzere, tatlı yemek müstehab kabul edilmiş ve âdet hâlini almıştır.

Dergimizin üç ayda bir yayınlanacağını bildirirken; bu sayımızın baskısı umre dönüşüne bayram ertesine kalmış olup, baskıya girme aşamasında iken, 15 Temmuz 2016 gecesi gerçekleştirilen ve sadece hükümete değil, asil milletimize ve esasen İslâm ümmetine karşı yapılan hain darbe teşebbüsünü şiddetle kınıyoruz. Hain emellerine ulaşmak amacıyla aziz milletimizin üzerine acımasızca ateş açan, tanklarla ezen, uçaklarla bombalayan cuntacılar gereken cevabı, aziz milletimiz devletinin yanında durarak; Kurtuluş Savaşı'nda kahraman ecdadımızın yaptığı gibi, tanklara, silahlara göğüslerini siper ederek, canlarını feda etmekten çekinmemiş; gözlerini kırpmadan kendilerini tankların önüne atarak cevap vermiş; Allah'ın (c.c.) yardımıyla darbe girişimini engellemiştir. Aziz milletimize şükranlarımızı sunuyor, şehitlerimize Allah'tan (c.c.) rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Eylül ayının on ikisi Pazartesi günü Kurban Bayramı'nın birinci günüdür. Bu vesileyle tüm İslâm âleminin Kurban Bayramı'nı tebrik ediyor, hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan (c.c) niyaz ediyor, sözlerimi tamamlarken Rabb'imden (c.c.) af ve mağfiret diliyorum.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle...

Editör
editor@irfankapisi.net

İÇİNDEKİLER

3	YANLIŞ YAPAN DİN BİLGİNLERİNE REDDİYELER-16 Seyyid M. Avni (Avnullah) ÖZMANSUR
8	ZULÜM HARAMDIR Lütfi DOĞAN
13	FETVALAR Halil GÜNENÇ
17	VİRD Dr. B. AÇAN
20	İMAM GAZÂLÎ HAZRETLERİNDEN HİKAYELER
21	KUR'AN'İ HAYAT İSLÂMÎ TERBİYE - 24
28	NURDAN DAMLALAR
29	HADİS DERYASI B. ARİFOĞLU
30	İLÂHÎ
31	SÜNNET DÜŞMANLIĞI İhsan GÜR
35	DUA Şahin ERDÖNMEZ
36	21. YÜZYILDA DAVA ADAMI OLMA ZORUNLULUĞU-2 Emin YAVUZYİĞİT
40	İLÂHÎ

www.avnullahozmansur.com

Önceki Sayımızdan Devam Ediyor

YANLIŞ YAPAN DİN BİLGİNLERİNE REDDİYELER-16

Seyyid M. Avni (Avnullah) ÖZMANSUR

İslâm Ülkeleri Akademisyen ve Yazarlar Birliđi
Kurucu Onursal Üyesi ve Yüksek İstişare Kurulu Başkanı ve
Özmansur İlim, İrfan, Kültür ve Eğitim Vakfı Kurucu Başkanı

"SALÂT"

ALLAH 'IN (C.C.) PEYGAMBERİMİZE "SALÂT" I

Allah'ın, Peygamber'e (s.a.v) salât etmesi, O'nu övmesi, O'na rahmetinin kesintisiz olması ve O'nun derecesinin devamlı yükseltilmesidir. Şu ayetler bunun açık ifadesidir:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا
عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salâvat getirirler. Ey müminler! Siz de ona salâvat getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin" (Ahzab Suresi ayet: 56).

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ

"Hiç şüphesiz senin için bitip tükenmeyen sonsuz bir mükâfat vardır" (Kalem Suresi ayet: 3).

وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ

"Ve sen elbette büyük bir ahlâk üzerindedin" (Kalem Suresi ayet: 4).

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنِ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ
عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زُبُورًا

"Rabb'in, göklerde ve yerde olan herkesi en iyi bilendir. Gerçekten biz, peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık; Davud'a da Zebur'u verdik" (İsrâ Suresi ayet: 55).

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

"(Resul'üm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik" (Enbiya Suresi ayet: 107).

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو
عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

"Nitekim kendi içinizden size ayetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size Kitab'ı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir Resul gönderdik" (Bakara Suresi ayet: 151).

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ

شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

"Ey Peygamber! Biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik" (Ahzab Suresi ayet: 45).

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا

"Ve izniyle, Allah'a davetçi ve nûr saçan (güneş gibi) bir kandil olarak gönderdik" (Ahzab Suresi ayet: 46).

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ

الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

"And olsun ki, Resulullah'da sizin için,

sizden Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnek vardır" (Ahzab Suresi ayet: 21).

Yukarıdaki ayetlerde görüldüğü gibi Rabbimiz tarafından Peygamberimiz Efendimiz hem övülmekte, hem de kesintisiz mükafat verildiği bildirilmektedir. İşte bu, Allah'ın (c.c.) Peygamberimize olan salâttır!

ALLAH'IN (C.C.) İNANANLARA "SALÂT" I

Allah'ın inananlara "salât"ı ise; onlara rahmet ve mağfiret etmesi ve derecelerini yükseltmesidir. Şu ayetlerde görüldüğü gibi;

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ
لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

"Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için üzerinize rahmetini gönderen O'dur. Melekleri de size istiğfar eder. Allah, müminlere karşı çok merhametlidir" (Ahzab Suresi ayet: 43).

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى
أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine had-di aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahların hepsini bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir" (Zümer Suresi ayet: 53).

Yukarıda okuduğumuz Ahzâb Suresi'nin

43'üncü ayetinin "O(Allah)'dur ki; sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için salât ediyor, melekleri de" cümlesindeki salât, aydınlığa çıkmamız için; bizlere hidayetini arttırması, doğru yola iletmesi ve rahmet ederek derecelerimizi yükseltmesidir. "O insanlar, Allah'ın katında derece derecedirler. Allah onların yaptıklarını görmektedir" (Â-i İmrân Suresi ayet: 163).

MELEKLERİN PEYGAMBERİMİZ'E (S.A.V) "SALÂT" I

Meleklerin Peygamberimiz'e (s.a.v) "salât"ı:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ
عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Allah ve melekleri, Peygamber'e "salât" getirirler" Ey iman edenler! Siz de ona "salât" edin ve tam bir teslimiyetle selâm edin" (Ahzab Suresi ayet: 56).

Meleklerin Peygamberimiz Efendimize (s.a.v) "salât"ı; O'nu övmek, O'nun şanını yüceltmek ve kesintisiz mükafat için ona dua etmektir.

MELEKLERİN İNANANLARA "SALÂT" I

Meleklerin inananlara salât'ı ise; ayeti kerîmede görüleceği gibi onların affı için sürekli istiğfar etmektir.

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ

كُلِّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ

تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

“Arş’ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler), Rab’lerini hamd ile tesbih ederler, O’na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler: Ey Rabb’imiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru! (derler)”(Mü’min Suresi ayet: 7).

تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ

فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ

رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَلَا

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

“Neredeyse yukarılarından gökler çatlayacak! Melekler de Rablerini hamd ile tesbih ediyorlar ve yerdekiler için mağfiyet diliyorlar. İyi bilin ki Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir”(Şûra Suresi ayet: 5).

İNANANLARIN PEYGAMBERİMİZ'E (S.A.V) "SALÂT" I

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Ey müminler! Siz de ona “salât” getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin” (Ahzab Suresi ayet: 56).

İnananların Peygamberimize (s.a.v.) salâtı ise; O’nun şanını yüceltmek, O’nun yakınlığını ve şefaatinin istemek ve O’na dua etmektir. “Allahümme salli ala seyyidina Muhammed”

demek: “Ey Allah’ım! Efendimiz Muhammed’i (s.a.v) dünya ve ahiret elemelerinden, üzüntülerinden emin kıl, koru” demektir.

İslâm büyüklerinden Abdulkâdir Geylânî hazretlerinin devamlı söylediği salâtü selâmı örnek olarak aşağıya alıyorum:

ÖRNEK SALÂTÜ SELÂM

İşte büyüklerimizin örnek salâtü selâmı: “Es salâtü vesselâmü aleyke ya Resulallah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Habibellah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Nebiyallah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Halilellah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Safiyyellah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Veliyyellah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Hayre Halkillah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Nuri Arşillah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Emiyne Vahiyillah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Zeyyenehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Şerrefehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Kerremehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Azzemehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Allemehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Sellemehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Menihtarehullah! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Seyyidel Evveline Vel Ahirin! Es salâtü vesselâmü aleyke ya şefial Müznibin! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Hâtemennebiyyin! Es salâtü vesselâmü aleyke ya Rahmeten lil Âlemin! Es salâtü vesselâmü aleyke ya İmamel Müttekin Es salâtü vesselâmü aleyke ya Resule Rabb’il âlemin salavatullahi ve melaiketihi ve enbiyaihi ve rusulihî ve hameleti arşihî ve cemii halkihî ala seyyidina Muhammedin ve ala âlihî ve sahbihî ecmain” (1).

SALÂTÜ SELÂM KONUSUNDA HADİSİ ŞERİFLER

عَنْ عَمْرِو بْنِ سُلَيْمٍ الرَّزِّيِّ أَخْبَرَنِي أَبُو حُمَيْدٍ

السَّاعِدِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ

وَدُرِّبَتْهُ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارَكْتَ عَلَى

مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَدُرِّبَتْهُ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ

إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Ebû Humejd Sâidî radiya'llâhu anh'den rivâyete göre: Yâ Resulallah! Sana nasıl salât-ü selâm getirip duâ edelim! diye sormuşlardı da Resulullah Sallallâhu Aleyhi ve Sellem: 'Şu (meâldeki) duayı okuyunuz' buyurmuştur: **Ya Rab! Muhammed'e (dünyada şeriatini, ahirette şefaatini) kutlu kıl; ailesine ve bütün ümmetine de rahmet eyle! Nasıl İbrahim'e kutlu kıldın, rahmet ettinse!. Ya Rab! Muhammed (s.a.v) üzerinde (ona verdiği) şeref ve saadeti daim kıl! Kadınlarının ve bütün ümmetinin üzerinde de sabit kıl! Nasıl İbrahim'in üzerinde sabit ve mübarek kıldınsa! Ya Rab, Sen Hamîd'sin, Sen Mecîd'sin!** (2).

عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قِيلَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ أَمَا السَّلَامُ عَلَيْكَ فَقَدْ عَرَفْنَاهُ فَكَيْفَ

الصَّلَاةَ عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ

وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ

إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Ka'b İbn-i Ucre Radiya'llâhu Anh'den şöyle dediği rivayet olunmuştur : Bu ayet [Ahzâb, 56] nazil olduktan sonra: Ya Resulallah! Sana selâm vermeyi biliyoruz. Fakat nasıl salât edeceğiz? Diye soruldu. Resulullah şu meâldeki salâtı ta'lîm buyurdu: **Allah'ım! Muhammed (s.a.v) ile Muhammed'in ümmeti üzerine rahmetini dileriz. Nasıl ki, vaktiyle Sen'i İbrahim'in (a.s.) ümmeti üzerine rahmet etmiştin. Şüphe yok ki Allah'ım Sen Hamîd'sin, (rahmetinle övülmüşsün), Mecîd'sin, (yüksek kerem ve şeref sâhibisin). Allah'ım! Mu-**

ammed (s.a.v) ile Muhammed'in ümmeti üzerine bereket ihsan eyle! Nasıl ki, vaktiyle İbrahim'in (a.s.) ümmeti üzerine feyz ve bereket ihsan etmiştin. Şüphesiz sen Hamîd'sin, sen Mecîd'sin (3).

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا

التَّسْلِيمُ فَكَيْفَ نُصَلِّيْ عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى

آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارَكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا

بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَبُو صَالِحٍ عَنِ اللَّيْثِ عَلَى

مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ

حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْرَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَازِمٍ

وَالدَّرَاوَزِيُّ عَنْ يَزِيدٍ وَقَالَ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى

إِبْرَاهِيمَ وَبَارَكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا

بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ

Ebu Saîdi'l-Hudrî Radiya'llahu Anh'den rivâyete göre demiştir ki: Biz bir kere Resulullah'a (s.a.v): Ya Resulallah sana selâm vermeyi biliyoruz. Fakat nasıl salât edeceğiz? Diye sorduk. Resulullah (s.a.v) bize şu meâldeki salât-ı şerîfeyi ta'lîm buyurdu: **Allah'ım! Kulun ve Peygamberin Muhammed'e rahmetini dileriz. İbrahim'e (a.s.) vaktiyle rahmet ettiğin gibi. Allah'ım! Muhammed (s.a.v) ile Muhammed'in ümmeti üzerine bereket ihsan eyle. Vaktiyle İbrahim (a.s.) ile ümmetine bereket ihsan ettiğin gibi"(4).**

Bu konuda böylece tamamlanmış oldu. Resulullah (s.a.v.) Efendimize sonsuz salât-u selâmlar olsun (Amin).

Dipnotlar:

1 Hadisi Şerifler ve Dualar, s. 30-31.

2 Buhârî, "Enbiyâ", hd. no: 3369.

3 Buhârî, "Tefsîr", hd. no: 2519.

4 Buhârî, "Cuma", hd. no: 4797.

Lütü DOĞAN

Diyânet İşleri Eski Başkan Vekili
İslâmî İlimleri Araştırma ve Yayma Vakfı Başkanı

Hadis-i Şerifin Tercümesi:

Ebu Zer el-Ğıfari'den -Allah ondan razı olsun- Resul-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, Rabbi Celili Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinden rivayet ettiklerinden olmak üzere, bu hadis-i şerif-i nakil buyurdu ve şöyle dedi: Allah Teâlâ buyurdu ki:

“Ey kullarım! Biliniz ki ben, zulmü kendi zat-ı kibriyama haram kıldım (Zulümden münezzehim). sizin aranızda da zulmü haram kıldım. öyle ise siz, birbirlerinize haksızlık (zulüm) etmeyiniz. Ey kullarım! Benim hidayet ettiklerimden başka hepiniz dalalettesiniz (sapıklıktasınız). (Peygamber gelmezden önce İslâm'dan, şeriatı habersiz idiniz). Öyle ise, benden hidayet (doğru yola yöneltimdenizi) dileyiniz de ben size hidayet vereyim. Ey kullarım! Benim beslediğimden başka hepiniz açsınız. Öyle

ise, benden taam (yiyecek) isteyin de ben, sizi besleyeyim. Ey kullarım! Benim giydirdiklerimden başka hepiniz çıplaksınız. Öyle ise, benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim. Ey kullarım! Doğrusu siz, gece ve gündüz hep hata işlersiniz. Ben de baştan başa bütün günahları bağışlarım. Öyle ise, siz benden mağfiret (af) dileyiniz (istiğfarda bulununuz) ki ben de sizi mağfiret edeyim. Ey kullarım! Sizlerin, bana zarar vermeye gücünüz yetmez ki bana zarar verebilesiniz ve yine sizin, bana bir fayda vermeye gücünüz yetmez ki bana bir fayda verebilesiniz. Ey kullarım! Sizden önce gelen ve sonra gelecekler; insiniz, cinniniz, içinizde en fazla takva sahibi kim ise, onun kalbi üzere olsanız, sizin bu durumunuz, benim mülkümde bir şey artırmaz. Ey kullarım! Sizin evveliniz, ahiriniz; insiniz, cinniniz, içinizde en facir (kötülük işleyen) kimselerin kalbi üzere (isyankâr) olsa yine de benim mülkümde bir şey eksilmez. Ey kul-

larım! Sizin evveliniz, ahiriniz; insiniz, cinniniz (hepiniz), bir yerde durup da benden isteklerde bulunsanız ve ben de sizin her birinize istediğini versem bu (ihsanlar), nezd-i ilâhimde olanlardan (hazinelerimden) hiçbir şey eksiltmez. Ancak bir iğne denize batırılıp çıkarıldığında denizden ne eksiltmiş ise, o kadar bir şey eksiltmiş olur. Ey kullarım! O (amellerin) hepsi ancak sizin amellerinizdir. Ben, sizin amellerinizi tamamen kaydediyorum. Sonra sizin amellerinizin karşılığını tamı tamına vereceğim. Her kim, karşılık olarak hayır bulursa, Allah'a hamd etsin. Kim de iyilikten başkasını bulursa, sadece kendi nefsini kınasın" (1).

Bu hadis-i şerifi Müslim, rivayet etmiştir. Resul-i Ekrem (s.a.v.) Efendimizin Rabb'imizden bize bildirdikleri bu gibi hadis-i şeriflere hadis-i kudsi denir.

Hadis-i kudsi: İlham yolu ile Hz. Peygamberin kalbine ilka olunan (atılan) manadır. O manayı, Resul-i Ekrem Efendimiz (s.a.v.), kendi ifadeleri ile ümmetine bildirmiş ve tebliğ etmiştir. Bu gibi hadis-i şerifler, mana itibarı ile Allah tarafından indirilmiş ve sözleri ise, Peygamber Efendimize (s.a.v.) aittir.

Hadis-i Şerifle İlgili Açıklamalar:

Zulüm Haramdır:

1-Bu hadis-i şerifi, Müslim Sahih'inde "Kitabu'l birr, Babü tahrimi'l- zulm" de 2577 numaralı hadis olarak zikretmiştir. Hadis Rabbanî, büyük ve mübarek (çok bereketli) bir hadis-i şeriftir. Ve İslâm'ın usul, fûru ve adabına ait kuralları ihtiva etmektedir. Manası çok açık olan bu hadis-i şerif, kudsi adı verilen hadislerdendir. Kudsi hadis-i şerif, Resul-i Ekrem Efendimizin (s.a.v.), Allah Teâlâ'dan naklen beyan ettiği ve "Allah Teâlâ buyurdu ki" veya "Allah Teâlâ buyuruyor" gibi ifadeler ile bildirdiği hadis-i şeriflerdir. Kudsi hadis-i şerifin manası, Cenab-ı Hak tarafından Hz. Peygambere mana olarak bazen vahyi ve ilham tarikiyle veyahut da uyku halinde iken bildirilir. Resulullah da, kendi sözleri ile bu hadis-i şerifi, ümmetine beyan eder.

Kudsi hadis-i şerifler ile diğer hadis-i şerifler arasındaki fark: Resul-i Ekrem (s.a.v.) kudsi hadis-i şerifi, Cenab-ı Hakka izafe (isnad) eder. Diğer hadislerde ise, doğrudan Hz. Peygamber kendileri buyururlar. Örnek:

"Amellerin karşılığı niyetlere göredir". Kurtuluş doğru sözlü olmaktadır. Temizlik imanın yarısıdır"

gibi hadislerdir.

Kur'an-ı Kerim'in hem lafzı, hem de manası Allah Teâlâ'nın vahyidir. Kur'an, Cenab-ı Hak tarafından Cebrail (a.s.) vasıtasıyla Hz. Peygambere (s.a.v.) indirilmiş, mushaflarda yazılmış ve tevatür yolu ile bizlere bildirilmiş olan nazm-ı celildir (vahiydir). Kur'an-ı Kerim mucizdir. Onun en kısa suresinin bile benzerini ortaya koymaktan O, bütün beşeriyeti aciz bırakmıştır. Kur'an'ın namazda kıraat olarak okunması farzdır. Ancak abdestli olarak ele alınabilir. Kudsi hadis-i şerif ise, namazda Kur'an yerine okunamaz ve mana olarak rivayet etmek caizdir. Abdestli olmayan bir kimse eline alabilir. Bunlara "İlâhî hadis" adı da verilir. Bunlara ait hadis imamları müstakil eserler yazmışlardır. *"El-İthafatü's-Seniyye bi'l-Ehadisi'l Kudsiyye"* adlı eser de bunlardan biridir.

Haksızlık Yapmak Zulümdür, Haramdır:

2-Zulüm, başkasının hakkı üzerinde tasarrufta bulunmaktır. Bu ise, haramdır. Allah Teâlâ zulümden münezzehtir. Allah Teâlâ hakkında zulüm muhaldır (düşünülemez). Varlık âlemi Allah'ındır. Varlık âlemini yaratan, koruyan ve tedbir eden (koruyup yöneten) Allah Teâlâ'dır. Mülk O'nundur. O, kendi mülkünde dilediği gibi tasarruf eder ve dilediğini yapar. Bu kudsi hadis-i şerifte Cenab-ı

Hak şöyle buyurmuştur:

"Ben zulmü zatı kibriyama haram kıldım. Ve zulmü sizin aranızda da haram kıldım. Birbirinize haksızlık etmeyin".

Keza Kur'an-ı Kerim'de de birçok ayetlerde meal olarak şöyle buyurulmuştur:

"(Resulüm!) Rabb'in kullarına asla zulmedici değildir" (Yunus Suresi, ayet:44).

"Allah zerre ağırlığı kadar da olsa haksızlık yapmaz" (Nisa Suresi, ayet: 40).

"Allah hiçbir kimseye haksızlık yapmak istemez" (Ğafir Suresi, ayet: 31).

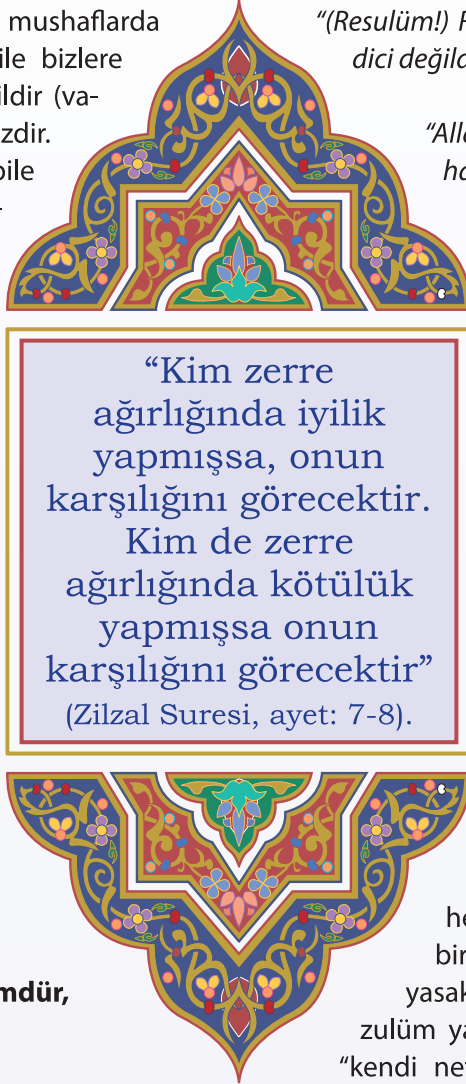
"Allah insanlara haksızlık etmez. Lâkin insanlar, kendilerine haksızlık ederler. Allah haksızlık edenleri asla sevmez" (Yunus Suresi, ayet:44).

Bunlar ve benzeri ayet-kerimeler Kur'an-ı Kerim'de çoktur.

Allah Teâlâ zulmü hem kendine haram kılmış ve hem de insanlar arasında birbirlerine haksızlık etmelerini yasaklamıştır. Kişinin, başkalarına zulüm yapması haram olduğu gibi, "kendi nefesine haksızlık yapması da haramdır. Zulmün en büyüğü Allah Teâlâ'ya ortak koşmaktır. Kur'an-ı Kerim'de meal olarak:

"Doğrusu şirk, pek büyük bir zulümdür" (Lokman Suresi, ayet:13)

buyurulmuştur. Yine Kuran-ı Kerim'de meal olarak şöyle buyurulmuştur:

"Haksızlık yapanlara (en küçük bir şekilde dahi) meyletmeyiniz. Sonra size ateş dokunur" (Hud Suresi, ayet:113).

Resul-i Ekrem (s.a.v.) de bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Zulümden sakınınız. Doğrusu zulüm kıyamet gününde zulmetler, (karanlıklardır)" (2).

Zalimin evi yıkılmıştır, haraptır. Bir süre sonra olsa bile. Darb-ı meseli ne kadar anlamlıdır.

Cenab-ı Hak, ilâhî hikmeti gereği haksızlık yapana bazen mühlet verir. Ancak bir de intikam almak istedimi haksıza kurtuluş yoktur. Cenab-ı Hakk'ın intikam alması çok elem verici ve çok şiddetlidir.

Bütün Muamelelerde Adalet Esastır:

3-İslâm'ın en büyük hedeflerinden biri de insanlar arasında ve bütün muamelelerde adalete uyulmasıdır. Mülkün ve gerçek medeniyetin de temeli adalettir. Haksızlık ise, mülkün harap olmasına, milletlerin ve medeniyetlerin yıkılmasına sebeptir. Zulüm, dünyada huzur ve mutluluğun yok olmasının ve ahirette en çetin azaba uğramanın en büyük sebebidir. Hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

"Ey kullarım! Benim hidayet verdiğim (Hak yola erdirdiğim) kimselerden başka hepiniz hidayetten habersizsiniz. Siz, benden hidayet isteyin ki ben de, sizi hidayete erdireyim".

Bu ve bunun benzeri cümleler, şu gerçekleri ifade etmektedirler: Bütün insanlar, Cenab-ı Hakk'ın yardımına muhtaçtır. Eğer Allah Teâlâ, fazlı ve keremi ile insanların rızıklarını, ikram etmez ve onları hidayete erdirmese, onlar ne kendilerine bir yarar sağlayabilirler ve ne de kendilerine gelecek bir zararı önleyebilirler.

Allah Teâlâ Rahman'dır; Sonsuz merhamet ve kerem sahibidir. Kendisinden istenmesini de sever. İnsanların, din ve dünya bakımın-

dan, bütün ihtiyaçlarını O'ndan istemeleri gerektiğini, keremiyle insanlara bildirmiştir. Bu hadis-i şerifte olduğu gibi bir başka kudsi hadis-i şerifte ise şöyle buyurulmuştur:

"Sizden birinin, bir ihtiyacı olursa, onu benden istesin; hatta ayakkabının bağını bile".

Gerçek hidayeti ihsan edecek de ancak Allah Teâlâ'dır. Kişi, hidayeti (hak yola ermeyi) ve o yolda kararlı olmayı da ancak Rabbi'nden istemelidir. Hadis-i şerif, bütün insanlara bu gerçeği hatırlatıyor. nitekim, her mümin, beş vakit namazın her bir rekâtında:

"Rabb'imiz! Bizi sıratı müstakime (dosdoğru olan yoluna) hidayet buyur ve o yolda bizleri kararlı kıl" (Fatiha Suresi, ayet:6).

Mealindeki ayet-i kerimeyi okur. Cenab-ı Hak'tan daima hidayet (hak yol üzere olmak) talebinde bulunur. Bu ise, insan için büyük bir lütuf ve büyük bir mazhariyettir.

Olgun bir mümin, Cenab-ı Hakk'ın yasakladığı şeylerin hepsinden uzak kalır. O'nun emrettiklerini de gücü ölçüsünde yerine getirir. Hataları, günahları -ne olursa olsun- onlara tevbe eder, bağışlanmasını Allah'tan diler ve bilir ki, Allah Teâlâ bütün günahları bağışlayandır. O'ndan başka günahları bağışlayan da yoktur.

4-Olgun mümin, daima ümit var olur ve bilir ki insanoğlunun her biri, hata edebilir ve günah işlemiş olabilir. Ancak hata edenlerin en hayırlısı, hatalarından dönen, samimiyetle tevbe edip, Allah yoluna girmiş olan kimselerdir. Ve yine bilir ki, Allah Teâlâ tevbe edenleri ve içi-dışı tertemiz olan insanları sever. Tevbe de günah kirlerini silip temizler.

İnsanların hepsi, en ziyade takvaya sahip bulunan insanın kalbi gibi temiz kalbe sahip olsalar, bu kendileri için bir rahmettir. Lâkin onların bu güzel durumları, Cenab-ı Hakk'ın mülkünde hiçbir şey artırmış olamaz. Ya da

bütün insanlar en şerli kimseler olsalar; bunun zararı da sadece kendilerinedir. Onların bu durumları Cenab-ı Hakk'a hiçbir zarar veremez. Allah (c.c.), âlemlerden müstağnidir (hiç kimseye muhtaç değildir, her varlık O'na muhtaçtır).

5-Bütün amellerimizin, kaydedildiği ve korunduğu bilinmelidir. Allah Teâlâ'nın, murat ettiği vakit geldiğinde amellerimiz (kitabımız, amel defterimiz), tam olarak önümüze konulacaktır. Kitabında iyilik bulunan kimseler sevinirler; Allah'a hamd ederler. Ancak kitabında başka şeyler bulunan kimselerin, sadece kendilerini kınamaları gerekir, başkalarını değil. Allah Teâlâ zulümlerden münezzehtir (uzaktır). O'nun yüce huzurunda hiç bir insana zerre miktarı zulüm yapılamaz. İşte bu hususlarla ilgili olan bir kaç ayet-i kerimenin meallerini buraya kaydediyoruz.

"Kim zerre ağırlığında iyilik yapmışsa, onun karşılığını görecektir. Kim de zerre ağırlığında kötülük yapmışsa onun karşılığını görecektir" (Zilzal Suresi, ayet: 7-8).

"Böylece insanlar yaptıklarını karşılarında hazır bulmuşlardır. Resulüm! Rabb'in hiç kimseye

zulmetmez" (Kehf Suresi, ayet: 49).

"Herkesin, iyilik olarak yaptıklarını da kötülük olarak yaptıklarını da karşısında bulunduğu günde insan, isteyecek ki kötülüklerle kendi arasında uzak (ve uzun) bir mesafe bulunsun. Allah (kendisine karşı gelmekten) sizi sakındırıyor. Allah kullarına çok şefkatlidir" (Âl-i İmran Suresi, ayet: 30).

"Rabb'imiz! Biz kendimize haksızlık ettik. Eğer Sen bizi, bağışlamaz ve bize acımazsan hiç şüphesiz biz ziyân etmişlerden oluruz" (A'raf Suresi, ayet: 23).

duası, ne kadar güzel bir duadır. Biz de aynı dua ve niyazda bulunuyoruz. Kabul buyur, Rabb'imiz!

"Erkek veya kadın mümin olarak kim, iyi amel işlerse biz, onu mutlaka güzel bir hayatla yaşatırız ve mükafatını da elbette yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz" (Nahl Suresi, ayet: 97).

Dipnotlar:

- 1 Müslim, "Kitabu'l-Birr" bölümü, hadis-i şerif no: 2577.
- 2 Ahmed b. Hanbel, Müsned, Kenzü'l-Ummal, 3/499, no: 7599.

"Rabb'imizi! Bizi sıratı müstakime (dosdoğru olan yoluna) hidayet buyur ve o yolda bizleri kararlı kıl"
(Fatiha Suresi, ayet:6)

FETVALAR

Halil GÜNENÇ

MUAMELÂT VE HUKUK - 8

SORU: Şirket feshedilirse ne lâzım gelir.

CEVAP: Şirket feshedilirse aşağıda zikredilen hükümler terettüp eder:

1 - Şirkette sermaye olmazsa kazanç, çalışana aittir.

2 - Bir taraftan sermaye diğer taraftan çalışma olursa kazanç, sermaye sahibine ait olup çalışana da ücretü'l-misl verilecektir.

3 - Sermaye müşterek ise kazanç, sermayedeki paylara göredir.

SORU: Bir sigorta şirketi kurmak arzusunda bulunan Müslümanlar hangi şartlara riayet edeceklerdir?

CEVAP: Sigorta meselesi aslında Türkiye'yi aşan bir meseledir. İslâm âleminin her ülkesinde sigorta hakkında çeşitli mütalaalar yürütülmektedir. Helâldir diyenler olduğu gibi, haramdır diyenler de olmuştur. Bunun için burada konu üzerine serdedilen mütalaaların bir kısmını naklettikten sonra kanaatimi beyan edeceğim.

Sigorta takriben iki asır önce İslâm âle-

minde duyulmuş, ondan söz edilmiştir. O zaman merkezi Avrupa'da bulunan sigorta şirketlerinin temsilcileri, deniz kenarındaki bazı İslâmî şehirlerde bulunup Avrupa'ya giden gemilerle taşınan malların sigortasını yapmaya başlamış ve İslâm âleminde bazı ortaklar temin etmek suretiyle orada da yerleşmişlerdi.

Sigorta, bazı kimseler için faydalı olsa da kısa bir zaman içerisinde milyonlarca insandan alınan taksitlerle büyük servetler yığılmasına vesile olması dolayısıyla sömürünün en büyük örneklerinden birisidir.

Suriye ulemasından Dr. Mustafa al-Zerka ile Mısır ulemasından Muhammed Abduh, Şeltut, Dr. Muhammed al-Behiyy gibi kimseler sigorta şirketinin bir yardımlaşma şirketi olduğuna ve dolayısıyla da meşruluğuna hükmetmişlerdir. Dr. Muhammed al-Behiyy bu hususta özet olarak şöyle bir mütalaa yürütmüştür: "Sigorta akdi bir satış akdi değil, mağdur olan kimselerin musibetlerini hafifletip onlara yardım elini uzatmak için yapılan bir yardımlaşma ve dayanışma akdidir. İster mal, ister hayat sigortası olsun, dayanışma ve yardımlaşmadan başka bir şey değildir. Mesela köylü davalarını, tüccar ticaret eşyasını ev sahibi evini, araba sa-

hibi arabasını sigorta ettiriyor. Çünkü zarara girmenin zor olduğunu, tek başına musibet yükünü kaldıramayacağını, ancak başkasının yardımıyla yükün hafifleyeceğini biliyor. Hayatını sigorta ettiren kimse de hayatını korumak için sigortaya baş vuruyor. Ecelin Allah'ın elinde olduğunu, zamanı gelince onu kimsenin erteleyemeyeceğini biliyor. Sigortaya başvurmakta gayesi, erken öldüğü takdirde aile efradına bir yardım kaynağı temin etmektir" diyor (80).

İmam Nevevî'nin el Mecmû adlı kitabının tetimmesini yazan büyük fakih Muhammed Necib el-Muti de şöyle diyor: Sigorta kurumu tarafından üyelere verilen tazminatın mubah olması hususunda ihtilaf yoktur. Çünkü daha önce dediğimiz gibi bir kimse birisine "Malını at ben öderim" dese mal sahibi malını attığı takdirde ödemeyi taahhüt eden kimse onu ödemeye mecburdur (81).

Mısır ulemasından Mustafa al-Hamami ile İbn Âbidin ve Râbitatü'l - Âlem'i - İslâmiye'nin fıkıh heyeti Hey'etü Kiberi'l-Ulema da sigortanın haram olduğunu belirtiyorlar. Mustafa al-Hamami, kitabında şöyle diyor: Sigortanın bütün çeşitleri haramdır. Aynen piyangonun bir nevidir. Çünkü sigorta şirketi evini sigorta etmek isteyen kimseye "Her yıl bana şu kadar prim ödeyeceksin. Eğer evin yanarsa ben değerini ödeyeceğim, yanmazsa da sen taksitini ödemeğe devam edeceksin" der. Demek ki ev yanarsa sigorta değerini ödeyecek, yanmazsa ödenen taksitler beyhude gitmiş olacaktır. Bu aynen piyangoya benziyor. Çünkü birçok kimse her yıl bir veya birkaç defa piyango bileti alır ama bir defa olsun kendisine bir şey çıkmaz. Bazıları da vardır ki yalnız bir defa bilet alır ve kendisine para çıkar. Yalnız hayat sigortası bundan biraz farklıdır. Çünkü belirtilen zamana kadar sigortalı ölmez-

se ödediği taksitler faiziyle beraber kendisine geri verilir.

İbn Âbidin de İslâm diyarında sigortanın caiz olmadığını, küfür diyarında gayri müslimlerin sigorta şirketine sigorta edilmiş bulunan malın telef olması halinde bedelini almakta bir beis olmadığını beyan edip özetle şöyle diyor: Tüccarlar arasında cari olan âdete göre herhangi bir ecnebiden kiralanan gemiye kira anında, mallarının teminatına mâtûfen ecnebi diyarındaki gayri müslime bir miktar para veriyor ki buna sigorta denmektedir. Şayet gemi yanar, batar veya yağma edilirse darül harpte bulunan sigorta şirketi malların değerini ödeyecektir. Benim anladığıma göre helâk olan şeyin bedelini almak caiz değildir. Evet Müslüman bir tüccarın darü'l-harpte harbi bir ortağı bulunur, müşterek mallarını orada sigorta eder, mal telef olursa Müslüman tüccar, şirket tarafından verilen tazminatı alabilir. Çünkü akit iki harbi arasında cari olmuş ve tazminat harbi olan şahsın rızasıyla kendisine gönderilmiştir.

Mekke-i Mükerreme'de 4.4.1397 tarihinde Abdullah b. Humejd'in başkanlığında Muhammed Ali al-Harekan, Abdülaziz b. Baz', Muhammed b. Abdullah al-Sabil, Salih b. Asimeyn, Muhammed Reşid Kabani, Mustafa al-Zerka, Muhammed Reşidi, Abdulkuddüs al-Haşimi'n-Nedevi ve Ebubekir Gümi'den müteşekkil fıkıh hey'eti toplanarak sigorta meselesini ele alıp inceden inceye tetkik ettikten sonra Mustafa al-Zerka hariç, ittifakla sigortanın bütün çeşitlerinin haram olduğuna dair kanaatlerini beyan etmişlerdir.

Verilen kararın özeti aşağıya alınmıştır.

1- Sigorta akdi kararı (aldanma) tazammun eder. Çünkü sigortalı ne kadar vereceğini,

ne kadar alacağını bilmiyor. Belki bir iki taksit ödedikten sonra bir afet gelir çatar, bunun üzerine sigortalı malın bütün bedelini sigorta şirketinden alır. Belki de bütün taksitleri yatırdığı halde malı afetten mahfuz kaldığı için bir şey almaz.

2- Sigorta kumarın bir çeşididir. Çünkü sigorta şirketinin meydana gelen felâkette hiçbir rolü yoktur, ama malı helâk olursa bedelini vermektedir, yahut devamlı musibetten masun kaldığı için bedelsiz olarak taksitleri almış olmaktadır.

3- Sigorta ribe'l-fadl ve ribe'n-nesie'yi tazammun eder. Çünkü sigorta iştirakçiyeye verdiğinden fazlasını verirse ribe'lfazl ve bir müddet sonra olduğu için de ribe'n-nesie olur.

4- Sigorta muamelesinde bedelsiz olarak başkasının malının alınması vardır. Bu da "Ey iman edenler mallarınızı aranızda haksız yere yemeyiniz" (82) ayetindeki yasağın şümü-lüne girer.

Sigortanın mubah olduğuna dair serdedilen delillere cevabımız şudur:

a- Sigortanın mubah olması için maslahat ile istidlal etmek doğru değildir. Zira maslahat şeriatıta üç kısımdır. Birincisi, şeriat onu kabul ettiği için helâldir. İkincisi, şeriat onu açıklamadığı, tavzihi müctehidlere kaldığı için ictihadi bir meseledir. Üçüncüsü şeriat onu reddettiği için haramdır. Sigorta da bu kabildendir. Çünkü onda, garar, kumar ve riba vardır.

b- "Eşya aslında helâldir" şeklindeki kaide sigortanın helâl olması için bir belge teşkil etmez. Çünkü bu Kur'an ve sünnete ters düşüyor.

c- Zaruret yasak olan şeyi mubah kılar, kai-

desi bunun için bir delil olamaz. Çünkü burada helâli mubah kılacak kadar zorlayıcı bir şey yoktur.

d- Burada örf ile istidlal etmek de doğru değildir. Çünkü örf, manası tam açık olmayan nassı anlamak ve halkın sözünü şeriatı göre değerlendirmek için bir delil sayılır. Teşri için belge değildir.

e- "Sigorta akdi, mudarebe kabilinden bir akittir" demek de doğru değildir. Çünkü mudarebede sermaye, sahibinin mülkünden çıkmaz, gene onun mülkü sayılır. İsteddiği zaman onu geri alabilir. Fakat sigortada durum böyle değildir. Mal, sahibinin elinden çıkar ve bir daha da geri alınmaz.

f- "Sigorta akdi, bir şeyi başkasına vermek için yapılan taahhüde kıyasen caizdir" demek de doğru değildir. Çünkü taahhüt meselesi bir teberru ve ahlâkî bir meseledir. Ticaretle bir ilgisi yoktur. Sigorta ise sadece ticari ve kâr amacı güden bir muameledir.

g- Sigorta akdini emeklilik meselesine kıyas etmek de yanlıştır. Çünkü emeklilik meselesinde ül'l-emr vatandaşın velisi olarak tekaüd zamanı gelince kendisine maaş bağlanıyor.

Bu nakilleri serdettikten sonra kısaca kanaatimi beyan ediyorum:

"Muhammed Abduh, Şeltut, Muhammed el-Behiyy gibi zevatın, sigorta, muhtemel musibetlerin zararını etkisiz bir hale getirmek için kurulmuş bir yardımlaşma müessesesi olup istisnasız bir şekilde mübah olduğuna dair kanaatleri doğru değildir. Çünkü bunu yardımlaşma ile vasıflandıracak olursak riba ve piyangoyu da aynı vasıflarla vasıflandırmak mümkün olacaktır.

Durum Muhammed Nedim ül-Muti'nin dediği gibi de değildir. Çünkü sigorta bir faiz müessesesi ve gayri meşru olarak toplanan paranın merkezidir. Buna helâl diyemeyiz. Ancak Mustafa al-Hamami ile adı geçen fıkıh kurulunun dedikleri gibi sigorta amelîyesi, piyango gibi bir kumar amelîyesidir. İştirakçi her yıl belli bir miktar sigorta şirketine öder. Malı bir afet neticesinde telef olursa bedelini şirketten alır. Böylece piyango kumarını oynayan kimse gibi kazanmış olur. Aksi takdirde şirkete ödediği taksitler beyhude gitmiş olur. Veyahut riba amelîyesidir. Çünkü muhtemelen de olsa daha fazla para alma gayesiyle sigorta şirketine taksit yatırılır. Sigorta için para yatırma; hibe, hediye, alış veriş gibi İslâm'ın kabul ettiği kazanç yollarından birisi de değildir. Yalnız İbn Âbidin'in beyan buyurduğu gibi küfür diyarında kurulmuş bir sigorta şirketinden tazminat almakta bir beis yoktur. Aynı zamanda İmameyn'e göre: içerisinde İslâm ahkâmı tatbik edilmeyen bir ülkede gayri

müslimlerin veya ehli irtidadın kurduğu bir şirketten böyle bir tazminat almak caizdir".

SORU: Acaba karşılıklı yardımlaşma esasına dayalı olarak böyle bir müessese kurulamaz mı?

CEVAP: Eğer kurulacak şirket, ticari olmayıp sadece yardımlaşma esasına dayanıyorsa bu caizdir. Zaten Mekke-i Mükerrreme'deki adı geçen fıkıh kurulu da buna cevaz veriyor. Ama bugünkü sigortaların esas gayesi yalnız kâr elde etmektir. Sırf üyelerine yardım sağlamak amacıyla ve karşılıklı yardımlaşma esasına dayalı olarak kurulacak olan bir sigortadan istifade etmek caizdir.

Dipnotlar:

80 el-Fikhü'l-İslâmî ve Tetavvuruhu, s. 462.

81 el-Mecmû', c. 17, s. 361.

82 Nisa Suresi, 29. ayet.

VİRD

Dr. B. AÇAN

Vird, çoğulu evrad; günlük olmak üzere, belirli zamanlarda düzenli yapmak için âdet edinilmiş olan Kur'an-ı Kerim tilaveti, zikir, dua, salâvat, tesbih, namaz gibi ibadetlerdir.

Mümin, gücünün yettiği, bıkmadan yapacağı salih amelleri günlük amel olarak belirlemeli yani vird edinmelidir. Çünkü aşağıdaki hadiste de görüldüğü gibi Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, miktarı az da olsa, devam edilen salih amellerin, Allah nezdinde daha sevimli olduğunu buyurmuşlardır. Hadis-i şerif şöyledir:

Ebu Seleme, Aişe'den (r.anha) tahdis etmiştir: "Resulullah'a (s.a.v.) 'Hangi amel Allah'a daha sevimlidir?' Diye soruldu. 'Az da olsa devamlı olanıdır' buyurdu" (1). Başka bir hadis-i şerifte de, az da olsa devamlı yapılan amelin,

amellerin en hayırlısı olduğu bildirilmiştir. Hadis-i şerif şöyledir:

Hiz. Aişe (r.anhâ) şunu anlatır: Resulullah'ın (s.a.v.) bir hasırı vardı, geceleri perde yapıp gerisinde namaz kılardı, gündüzleri de serip üzerine otururdu. Halk da Resulullah'ın (s.a.v.) yanına dönüp (gelip) aynen onun gibi namaz kılmaya başladılar. Sayı gittikçe arttı. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v.) onlara yönelerek şunu söyledi: "Ey insanlar, takat getireceğiniz işleri yapın. Çünkü siz usanmadıkça Allah da sevap yazmaktan usanmaz. Allah katında amellerin en hayırlısı, az da olsa devamlı olanıdır". Ravi der ki: Muhammed'in (s.a.v.) ailesi bir iş yapınca onu sabit kılardı (artık terk etmez devamlı yapardı) (2).

Dolayısıyla mümin, nefesine uymadan, tembellik ve rehavet göstermeden, aksatmadan

güç yetirebildiği ibadetleri, tesbihatları, salih amelleri günlük olarak yapmalı ve devam etmelidir. Zira farzları yerine getirmekle beraber, nafile ibadetlere devam etmek insanı Allah'ın (c.c.) rızasına ulaştırır. Bir hadis-i kudsi'de farzları eda edip, nafile ibadet yapmaya devam edenlerin, Allah'ın (c.c.) sevgisine ereceği şöyle bildirilmiştir:

Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor: "Resulullah (s.a.v.) buyurdular ki: "Allah şöyle buyurdu: "Kim benim veli bir kuluma düşmanlık ederse, ben de ona harp ilan ederim. Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevgili bir şeyle bana yakınlık kazanamaz. Kulum bana nafilelerle de yaklaşmaya devam eder. Nihayet sevgime erer. Onu sevince de artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden bir şey isteyince onu veririm. Bana sığındığı zaman onu himayeme alır, korurum...." (3).

Tasavvuf yolu Kur'an-ı Kerim'in ve Resulullah'ın (s.a.v.) ahlâkı ile ahlâklanmak; Ashab-ı Kiram'ın seçkinlerinin Kur'an ve sünnet üzere olan hayatını ve hâlini yol edinmektir. Bu nedenle Resulullah'ı (s.a.v.) örnek alan, Kur'an ve sünnete ittiba ederek takva ve vera üzere yaşayan gerçek tasavvuf erbabının yoluna sülûk eden sâlik, tasavvuf yoluna girerken şeriata uymada; şeriatin zahirî ve kalbî hükümlerini yerine getirmede kendisine rehberlik edecek kamil müşîd ile ahitleşir, Kur'an-ı Kerim ve sünnet üzere yaşayacağına, her türlü masiyetten uzak duracağına, takva üzere azimetle amel edeceğine söz verir ve kendisine verilen virdi günlük olarak yapmaya başlar. Bu ahitleşmenin önemini Ömer Ziyauddin Dağıstânî (k.s.) şöyle ifade etmiştir:

Müşîd ile mürid arasında yapılan ahitleşme yani sözleşme neticesinde, bu ahitleşmeden doğan sorumluluk ve mükellefiyet, müridler üzerinde bir murakabenin doğmasını ve müridlerin İslâmî hassasiyete sa-

hip olarak yaşamalarını sağlarken; müşîd de müridine, bütün günahlardan uzak duracağı, tüm ibadet ve taatlara sınımsız sarılacağı, manasına gelen sözlerini hatırlatarak, kusurlarına anında müdahale edebilir (4).

Binaenaleyh tasavvuf yoluna girerken müşîd ile yapılan bu ahitleşme ciddi bir iştir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ
إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا

"...Ve ahdi (verdiğiniz sözü) de yerine getirin. Doğrusu ahitte sorumluluk vardır" (İsra, 17/34) buyurulmuştur. Başka bir ayette:

وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ اللَّهُ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْفُضُوا
الْإِيمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

"Ahitleştiğiniz zaman Allah'ın ahdini yerine getirin. Allah'ı kendinize kefil tutarak sağlamlaştırdıktan sonra yeminlerinizi bozmayın. Şüphesiz Allah yaptıklarınızı bilir" (Nahl, 16/91) buyurulmuştur.

Fetih Suresi'nin 10. ayetinde:

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ
اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فِيمَا
يُنْكَتُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ
عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

"...Kim (ahdini) bozarsa ancak kendi nefsi aleyhine bozmuş olur..." (Fetih, 48/10) buyurulmuştur.

İşte! Söz vermek ve verdiği sözü yerine getirmek bu kadar çok önemlidir. Verdiği sözü yerine getirmeyen yani ahdini bozan sorumludur. Verdiği sözü yerine getirmek, emanete riayet etmek ise, kurtuluşa eren müminlerin vasıflarındandır. Kurtuluşa eren müminler için:

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

“Ve onlar ki, emanetlerine ve ahitlerine (verdikleri sözlere) riayet ederler” (Müminun, 23/8) buyurulmuştur.

Büyüklerden biri şöyle demiştir: “Müridin, sözünü yerine getirmekte gevşeklik göstermesi, evradını aksatması kötü bir iştir. Mürşidi, Allah’ın (c.c.) izniyle müridin bu hâlini anlasa da yüzüne söylemeyebilir. Bu nedenle, mürid gevşeklik gösterirse, hemen tevbe etmeli, sözünü yerine getiremediği için, Allah’tan (c.c.) af dilemeli ve kendisine çeki düzen vermelidir”.

Dolayısıyla, Allah’ın (c.c.) rızasına ulaşmak ve sevgisine nail olmak maksadıyla tasavvuf yolunda seyr-u sülûk eden mümin, Kur’an-ı Kerim’de ve sünnette yer alan zikir, dua, salâvat, tevbe istiğfar vb. arasından seçilmiş olan ve vird denilen günlük amel olarak belirlenen zikirleri, tesbihleri, duaları vb. gibi amelleri her gün aksatmadan yerine getirmeye devam eder, virdini aksatmaz, terk etmez.

Mümin, eğer bir zaruret nedeniyle âdet edindiği Kur’an tilaveti, dua, salâvat, tesbih, namaz ve zikirleri yani evradını tamamen veya kısmen yapamadan uykuda kalırsa, onu ihmal etmeden, öncelikle o günün sabah namazı ile öğle namazı vakti arasında yapmaya gayret etmeli, bunu yapamazsa hiç olmazsa gün içinde sakin bir zamanda yapmalıdır.

Abdurrahmân İbn Abdi’l-Kârî (rahimehullah) haber verip dedi ki: “Ömer İbnu’l-Hattab’ı (r.a.) işittim şöyle söylüyordu: “Resulul-

lah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Kim (geceleyin) hizbini (âdet edindiği Kur’an-ı Kerim tilaveti, zikir, dua, tesbih vb. yani virdini) veya ondan bir kısmını okumadan uyur da, bunu sabah namazı ile öğle namazı arasında yaparsa, gece okumuş gibi yazılır” (5).

Aişe (r.anha) şöyle dedi: “Resulullah (s.a.v.) rahatsızlık veya başka bir sebeple gece namazını kılamadığında gündüz on iki rekât namaz kılardı” (6).

Unutulmamalıdır ki, mümini Allah’ın (c.c.) rızasına ve hoşnutluğuna ulaştıracak olan, malları ve evlatları değildir. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurulmuştur:

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ

عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا

فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا

وَهُمْ فِي الْعُرْفَاتِ أَمْنُونَ

“Sizi bizim katımıza yaklaştıracak olan ne mallarınız ne de evlatlarınızdır. Ancak iman edip salih amel işleyenler müstesna. İşte! Onlara yaptıkları ameller sebebiyle kat kat mükâfat vardır. Ve onlar (cennetteki) köşklere emin (güven içinde) olanlardır” (Sebe, 34/37).

Dipnotlar:

- 1 Müslim, Salâtu’l-Mûsafirin 216; Buharî, Rikâk 18.
- 2 Nesâî, Kible 13; Ebu Dâvud, Salât 317; Buharî, İman 32; Ezân 81, Rikâk 18; Müslim, Salât 283, Muvatta, Salâtu’l-Leyl 4; İbnu Deybe, Teysîru’l-Vûsul İlä Câmi’i’l Usul Min Hadîsî’r-Resûl, Terc.: İ. Canan, Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları, İstanbul:1998, c.2, Hadis No: 5. (74), s. 356.
- 3 Buharî, Rikâk 38.
- 4 Ömer Ziyaeddin Dağıstanî, Tasavvuf ve Tarikatlarla İlgili Fetvalar, Çev.: İ. Gündüz, Y.Çiçek, Seha Neşriyat, İstanbul:H.1403 (1982-1983), s.28.
- 5 Müslim, Salâti’l-Musâfirin 142 (747); Ebû Davud, Salât 309, Tirmizî, Sefer 408; İbn Mâce, İkamet 177; Nesâî, Kıyamu’l-Leyl 64.
- 6 Müslim, Salâtu’l-Mûsafirin 140.

İmam Gazâlî Hazretlerinden Hikâyeler

Ehl-i Beyt'e Saygı

Şa'bî diyor ki:

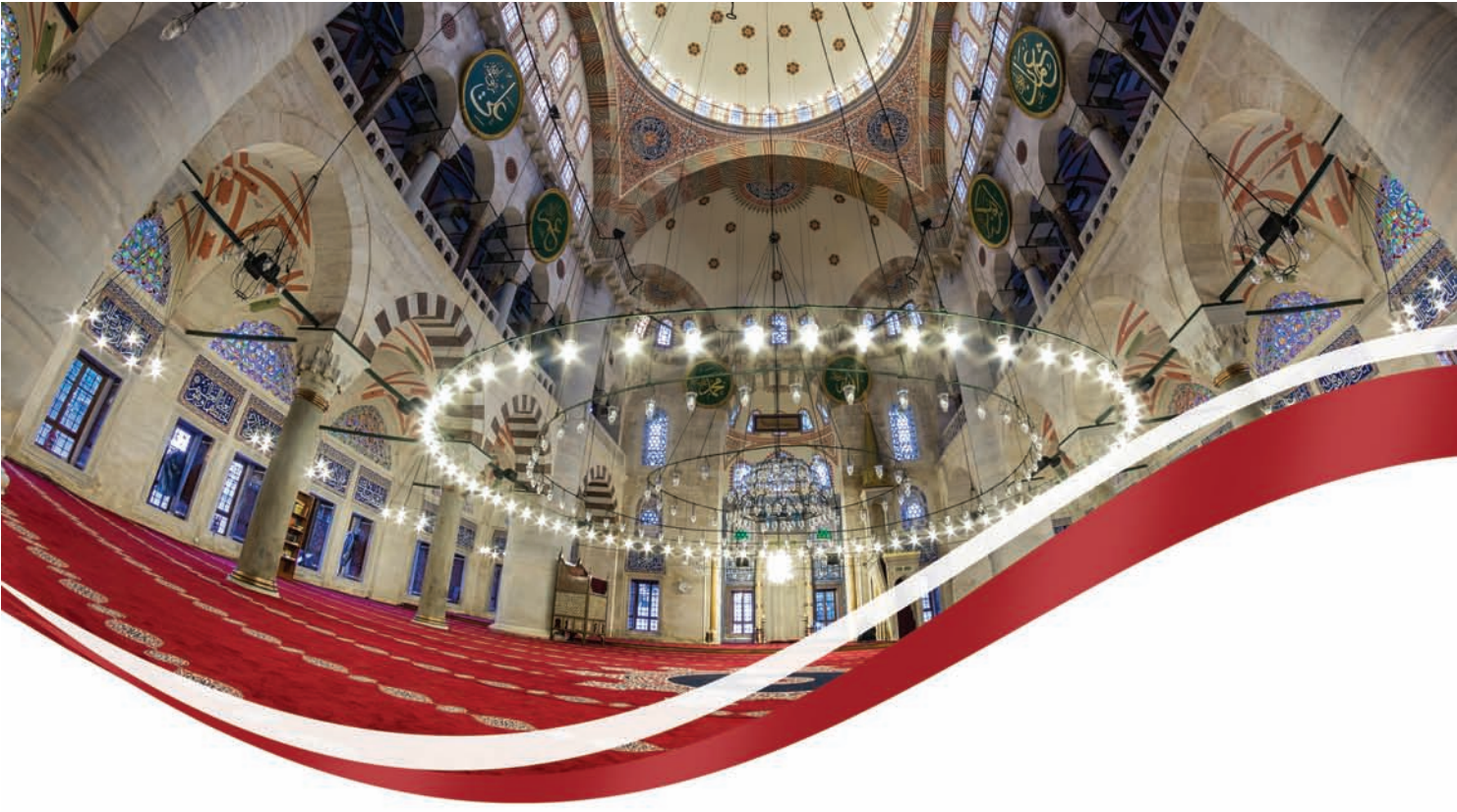
Bir cenaze namazını kıldıktan sonra binmesi için, Zeyd b. Sâbit'e (r.a.) katırını yaklaştırdım. O sırada Abdullah b. Abbas (r.a.) gelerek üzengiye tutmak istedi. Bunu gören Zeyd b. Sâbit (r.a.):

"Ey Resulullah'ın (s.a.v.) amcazâdesi, üzengiye bırak, dedi. İbn Abbas (r.a.):

"Biz, âlimlere bu şekilde muamele ile emir olunduk" dedi. Bunun üzerine Zeyd b. Sâbit, İbn Abbas'ın elini öptü ve:

"Biz de, Resul'ün (s.a.v.) ehl-i beytine böyle davranmakla emir olunduk" diye karşılık verdi.

Kaynak: Ömer Gencer, Gazâlî'den Sûfi Hikâyeler, Ay Yayınları, İstanbul:2004, s. 14.

Kur'ânî Hayat

İslâmî Terbiye -24

Önceki sayımızdan devam ediyor

ÂLEMLERE RAHMET OLAN EN YÜCE PEYGAMBER (s.a.v.) -10

Diğer peygamberler de, miraç ettiler mutlak; (154)
"Ka'be Kavseyn ev ednâ", sana verildi ancak!

154 En sahih haberler İsrâ ve Mi'râc vakiasını bu anasır alemindeki beşeri teşrifat usûl ve merasimine benzer bir surette rivayet ettiklerine göre, melekût aleminde de tabiat alemindeki gibi fakat onun şurût ve kuyûdundan âri manevi bir ihtifal vardır. Bu ihtifalde peygamberler; mevkib ile kurb-i ilahiye götürülüyor. Vasitasız bir takım yüksek emirler telakki ederek avdet ettiriliyor. Ayet-i kerimede Hazret-i İbrahim'in Mi'râc'ına işaret buyrulduğuna göre, müteaddit derece ve mertebelerde olmak üzere, her peygamber için bir Mi'râc ihtifal mukadder olup yalnız kabe kavseyn makamı Peygamber Efendimiz'e müyesser olmuştur. Resulullâh Cibril'i iki defa hilkat-i asliyesinde görmüştür. Birisi kurb-i Zat'tan dönüşte Sidre'de, öbürüsü de vahyin ilk zamanlarında Hira dağında. Yukarıda bir haşiyemizde işaret ettiğimiz veçhile Abdullah İbn-i Mes'ûd Ayet-i Kübra'yı tefsir ederek: Resulullah ufuk-ı a'la'yı kaplayan yeşil bir Refref gördü,

Bir yayın iki ucu, arasından daha az; (155)
Yakînine ererek, öylece kıldın niyaz! (156)

En fazla seni sevdi, "Sevdiğim" dedi sana;
Sen ise yakîn oldun, eriştin muradına!

Gözünün gördüğünü, yalanlamadı kalbin; (157)
Çünkü en yakînine almıştı, seni Rabbin! (158)

Ve yok olmuştun O'nda, tüm geçmiştin kendinden;
Bu ancak sana ait, bir vergiydi Rabbinden!

Bir makam ki Cebrail, giremezken oraya; (159)
Davet etti yüce Hakk, "Ey Dostum" gel buraya!

İlâhi! Bu ne ikram, bu ne izzet, bu ne şân?
En kutsal makamda sen, bir de Resûl-i Zîşân!

---

demîş, refref'i bisat ile tefsir etmiştir. Kurtubî'nin nakline göre Refref divân-ı ilahi hadimlerinden bir hadimdir. Kurb-i ilahiye has işler ona aittir. Burak, yeryüzünde enbiyanın binmesine mahsus bir dabbe olduğu gibi Refref'de Makam-ı kurbe Mi'rac'a mahsus bir vasıta'dır. Yine Kurtubî'nin rivâyetine göre Mi'rac'da Resulullah Sidre-i Munteha'ya varınca Refref gelip Cibril'den alarak Arş-ı A'la'ya doğru uçmuştur.

Söyleşirken Cebrail ile kelâm

Geldi Refref önüne verdi selam

Muhammed'den diğer yok dahil olmuş kabe kavseyne

Gürüh-i Enbiya'dan girmede bir ferd o mabeyne

Harem-gah-i visale Ahmed'i تنها alıp Mevla

Bu halvet oldu mahsûs Hazret-i Sultan-i Kevneyn'e

Resûlullâh bu munteha'yı seferi şöyle hikaye buyurmuştur.

Refref beni alıp uçmağa başladı. Gah alçaktan, gah yüksekten götürüp ta Rabb'immin divanında durdu. Sonra dönüş zamanı hulûl edince de beni alıp alçalarak, yükselerek uçup Cibril'e getirdi (Tecrid-i Sarih Terc., c.10, s. 73-75).

155 "(Muhammed ile arasındaki mesafe) İki yay uzunluğu kadar, yahut daha az kaldı" (Necm: 9).

156 Bkz.: Dipnot: 152.

157 "Gönül gördüğünde yanılmadı (yalan söylemedi, gerçeği gördü)" (Necm: 11).

158 "(Muhammed ile arasındaki mesafe) İki yay uzunluğu kadar, yahut daha az kaldı" (Necm: 9).

159 Abdullah İbn-i Abbas radiya'llahu anhüma'dan rivayete göre Allah Teâlâ'nın: "Habibim! Bizim sana (İsra gecesi) göstermiş olduğumuz rüyayı (ayetleri) nâs için bir fitne bir bela olmaktan başka bir şey kılmadık" kavlindeki (rü'ya) hakkında İbn-i Abbas: "O rü'ya, gözün gördüğü ayetlerdir ki, Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve sellem'e Beyt-i Makdis'e sefer ettirildiği gece gösterildi" demiştir. İbn-i Abbas (ayetin bakiyesindeki): "Kur'an'da lanet edilmiş olan şecere" de zakkum ağacıdır, demişti.

Rabbi ile yüz yüze, öz öze nur deryası; (160)
Bir sohbet, bir huzur ki, huzurun en âlası! (161)

Dil âciz, idrak âciz, hâli vasfeylemeye;
Onu ancak kendisi, muktedir söylemeye!

Ya Rasulallah! Lütfet, yolunda fân olalım!
Canı binlerce verip, sana kurban olalım!

O zaman sevgin ile, yaşarız sonsuza dek;
O zaman mümkün olur ebediyen ölmemek!... (162)

İZAH

İbn-i Abbas'ın bu hadiste bildirilen iki tefsirinin ikisi de İsrâ Suresi'nin 60'ıncı ayetine aittir. İbn-i Abbas birinci tefsiri ile şunu demek istemiştir ki, ayetteki rü'ya, uykuda görülen bir düş değil, uyanık olarak gözle görülen bir hakikattir. Ayetteki fitne tabirini Said İbn-i Müseyyeb bela ile tefsir etmiştir. İsrâ ve Mî'rac gecesi Resulullah'a gösterilen garaib-i mülk ve melekûtün bir fitne ve bir bela olmasına gelince, Resulullah gördüğü 'icâzkâr vak'aları haber verince müşriklerin bunlara inanmaları ve iman etmeleri şöyle dursun, iman edenleri şaşırtmak ve azıtmak için bir vesile edinmeleridir ki, yukarıda Ümm-i Hânî hadisinde bildirilmiştir. İbn-i Abbas'ın bu tefsiri İsrâ ve Mî'rac'ın yalnız ruhi değil, ruhi ve cismi bir vaka olduğuna hükmeden ulemanın, cumhurunun mezhebine teyid eder. Zemahşeri tefsirinde: Bu ayetin zahiriyle İsrâ'nın rü'ya'da vakı olduğunu iddia edenler istidlâl etmişler, İsrâ'nın yakazada olduğuna kail olanlar da rü'yayı rü'yetle tefsir etmişler, diyor. Denilebilir ki, Allah Teâlâ Kur'an'da hem rü'yayı kalbi hem de rü'yayı aynı ispat etmiştir. Rü'yayı kalb: "Gönül, gördüğü şeyi yalanlamadı" kavliyle, rü'ya-yı ayn da: "Garaib-i melekûtu görürken göz bir tarafa kaymadı. Ve edeb haddini tecavüz etmedi" nazmiyle tesbit buyurulmuştur. Gerek bu ayetlerin, gerek bunların emsali nusûsun ifade ettikleri ahkama göre, Resulullah'ın Allah'ı görüp görmediği mühim bir ihtilaf zemini olmuştur. Hazret-i Aişe, Abdullah İbn-i Mes'ud, Ebu Hüreyre gibi Ashab'tan bir kısmı, rü'yetin imtinanı iddia etmişlerdir. Buhârî'nin rivâyetine göre, Hazret-i Aişe'den:

-Muhammed Rabb'ini gördü mü? Diye sorulmuş; o da:

-Her kim, Muhammed Rabb'ini gördü derse yalan söylemiştir! Diye cevap verip sonra:

"Gözler Allah'ı idrak etmez, fakat Allah gözleri idrak eder. Çünkü Allah latif'tir(görülmez), Habir'dir(Her şeyi görür)" (En'am Suresi,103) ayetini okumuştur.

Abdullah İbn-i Abbas'dan meşhur olarak da, Resulullah'ın, Rabb'ini gözleriyle görmüş olduğu haberi naklolunmuştur.

Taberî'nin Mu'cem-i Evsat'ında kuvvetli bir isnad ile İbn-i Abbas'dan rivâyetine göre müşarun-ileyh: Muhammed Rabb'ini iki defa gördü! demiştir. Diğer bir suretle rivâyet olduğuna göre de İbn-i Abbas: "Muhammed Rabb'ine nazar etti. Allah kelâmı Musa'ya, Hülleyi İbrahim'e nazar ve rü'yeti de Muhammed'e tahsis buyurdu" demiştir (Tecrid-i Sarih Terc., c.10, s. 74-75).

160 "Andolsun, Rabb'inin büyük ayetlerinden bazılarını gördü" (Necm: 18).

161 İkrime r.a'den:

İbn-i Abbas r.a.: Muhammed (s.a.) Rabb'ini gördü, dedi. Ben de Allah Teâlâ, "Onu gözler göremez, fakat o (görme vasıtası olan) gözleri görür" (En'am Suresi, 103) buyurmuyor mu? Dedim. İbn-i Abbas r.a.: Vah sana, bu yani gözlerin Allah'ı görmemesi, ancak Allah'ın, zâtına ait olan nur ile tecelli ettiği zamandır, dedi ve Allah iki defa kendisine gösterildi, diye ilave etti (Tirmizi).

162 "Allah yolunda öldürülenlere, "ölüler" demeyin; hayır, onlar diridirler, ama siz farkında olmazsınız" (Bakara: 154).

MÜRİDİN, MÜRŞİDİNE (ŞEYHİNE) KARŞI EDEPLERİ

Müridin mürşit yanında riayet etmesi gereken edepler:

Büyükler ittifakla kabul etmişlerdir ki, Mürşit yanında müridin riayet edeceği edepler kısa yoldan yedidir:

- 1 - Mürşidin eli ile ancak istek ve maksatlarının hasıl olacağına itikat etmektir. Eğer muhabbeti başka bir şeyhe yönelirse mürşidinin faydalarından mahrum kalır ve feyz kapısı kapanır.
- 2 - Razi ve teslim olarak mürşidinin tasarruflarına itaatli ve her hususta mürşidine hizmet etmelidir. Çünkü arzu ve muhabbetin husulü ancak bu yolla husule gelir. Sadakat ve ihlasın terazisi de bu yoldan bilinir.
- 3- Adette, ibadette ve bütün işlerinde mürşidinin isteğine kendi isteğini feda etmektir.
- 4- Mürşidinin sevmediği şeylerden kaçınmaktır. Çünkü mürşidin iyi ahlâk ve kemâline güvenerek böyle hareket etmek gerekir.
- 5- Makamlara ve keşiflere ait görgü ve vak'aları kendi kendine bir hükme bağlamamalıdır. Eğer kendisine zahir olsa bile buna itimat etmemelidir.
- 6- Halini mürşidine arz ettikten sonra talepsiz olarak verilen cevabı bekleyici olmaktır. Bir kimse mürşide bir şey sorduğu zaman mürid cevap vermeğe kalkmamalı ve bundan çekinmelidir.
- 7- Mürşidin meclisinde yüksek sesle konuşmamalıdır. Bu kötü bir edeptir. Şöyle naklolundu ki: Bir gün İmam-ı Züfer abdest alıyordu, İmam-ı Azam Ebu Hanife R. A. onun yanına uğradı. Talebesi ona kıyam etmedi ve hürmette zayıf oldu. Eğer böyle olmasa idi; İmam-ı Züfer ilmen İmam-ı Azam'ın en büyük esbabından olurdu.

Müridin riayet etmesi gereken diğer şartlar:

- 1- Kalbinde mürşidinin hallerine bir itirazda bulunmamalı ve su-i zanna kapılınca da onu hayra yormalı; eğer böyle yapamazsa kusuru kendinde bulmalıdır. (Musa (A.S.) ile Hızır (A.S.)'ın kıssasını hatırlamalıdır. Çünkü itiraz etmek çok çirkindir. Bundan doğacak perde için ilâç yoktur. Bu müridin feyiz yollarını kapatır.
- 2- Hayır ve şer gibi bütün hadiseleri mürşidine arz etmektir. Ta ki mürşidi tedavi etsin, çünkü o tabip gibidir. Mürşit müridin haline agâh olduğu vakit, onun ıslahına ve hastalığının tedavisine yönelir. Bu sebepten benim halim mürşidime malum diye hallerini ona bildirmemek doğru değildir. Çünkü bazı kere mürşit keşiflerinde hata edebilir. Zira evliyanın keşfinde hata yapması, ulemanın içtihatıta hata yapması gibidir, içtihatıta hata yapan dahi bir sevap kazanır. Zahiri şeriata uymadıkça bu keşiflerle amel olunmaz. Ta ki sahih dahi olsalar. Bunlar üzerine hüküm ile bina edilemez.
- 3- Talipte sadakat. Bu sıdk, mihnet ve meşakkatte bozulmamalıdır. Maneviyatı bozan sözler, dedikodular, ümitsizlik vermemeli, Allah'tan murat ettiği feyzin elde edilmesinin ancak mürşidin tavassutu (aracılığı) ile olabileceğine itikat ederek mürşide olan muhabbet ve bağlılığı nefsin-den, evlâdından, malından daha ziyade olmalıdır.
- 4- Mürşidinin adet ettiği fiillerin hepsini taklit etmeğe ve yapmağa kalkışmamalıdır. Çünkü mürşidi makam ve hal icabı bazı amellerde bulunur ki mürşidinin bu ameli mürid için uygun olmayabilir.
- 5- Mürşidinin emrettiği şeyleri yorumsuz ve geciktirmeden yerine getirmektir. Çünkü aksi hareket feyzin kesilmesine en büyük sebeptir.
- 6- Zikir, teveccüh ve murakabeden mürşidinin telkin ettiği şeylerle amel etmektir. Çünkü, mürşidinin telkin ettiği virdlere bağlı bulunmak gerekir.
- 7- Mürşidinin meclisinde yavaş sesle konuşmalı çünkü yüksek ses, "edep dışı"dır.

8- Mürşidi ile beraber olduğu zaman itidali elden bırakmamalı. Fiilde, sözde, sualde ve cevapta ileri gitmemelidir. Çünkü böyle şeyler Mürşidin büyüklüğünü müridin kalbinden giderir.

9- Kelâm vakitlerini bilmek, mürşidinden gelecek cevaba tamamen yönelerek dinleyici olduğu halde derecesi ve hali miktarınca lüzumundan ziyade olmaksızın edep ve muaşerete riayetle söz etmelidir.

10- Mürşidinin esrarını, gizlemek gerektir.

11- Cenab-ı Hakkın mürşit vasıtasıyla hediye ettiği "kerametler keşifler, haller ve hatıralar" gibi şeyleri mürşitten gizlememelidir.

12- Ehli olmayan insanların yanında mürşidinden sohbet nakletmemelidir. Onların akılları ve fehimleri (anlayışları) derecesinde nakil etmek mümkün olabilir.

13- Mürşide bağlanmak hasıl olduğu zaman Allah Teala'nın marifetini, talep etmek için "size geldim" demelidir. Mürşidin kabulünden sonra mürid bir şey istemez ancak meyil ve rağbetle mürşidine hizmet eder. Ta ki mürid için mürşid yanında kabulü tam hasıl olsun. Eğer mürşidi bir şey telkin ederse velev ki bildiği dahi olsa hatırına bir şey getirmeksizin o şeyle iştiğal etmelidir.

14- Başkasının selâmını mürşidine tebliğ etmek vazifesini üzerine almamaktır.

15- Mürşidi ile karşılaşınca gözünü başka şeylerden çevirerek ona tam manasıyla teveccüh etmektir.

16- Mürşidinin gözünün önünde abdest bozmamak, tükürmemek, sümkürmemek, huzurunda nafil namaz kılmamak gerekir. (Ancak beraber kılabilir.)

17- Mürşidinin emrettiği vazifeleri ihmal etmeden yapmalı ve sükûn ve istirahat etmeksizin derhal yerine getirmeye gayret etmelidir.

Müridin, ihvanı (kardeşi) yanında riayet edeceği edepler:

1- Onlarda kusur aramamalıdır. Geçmişteki hatalarına ve kusurlarına bakmamalıdır. Onları bu şeylerle küçük görmemelidir.

Arifler dediler ki "Nas'ın ayıplarından kendisine malûm olan bir hal şeytanın keşf ettirdiği bir keşiftir. Allah Tealâ ona kıymet vermez".

2- Her kim insanların kusur ve günahlarına gözünü dikerse onun sırrı harap olur. Mürşidinden menfaat kesilir.

3- Cenabı Hakkın ihsan ettiği her şeyden kardeşlerine de infak etmektir. Velev ki: Bir acı şalgam dahi olsa.

4- Toplantı geceleri, Bayram ve Kadir gibi hayırlı gecelerde kardeşlerinin uyanık olmasını ikaz etmektir. Kim kardeşinden evvel uyanırsa bu uyandırma ona vazife olmuş demektir.

5- Kendisini ibadet yönünden kardeşlerinden üstün görürse nefisini, onların fevkinde ve üstünde görmeme- li, onların uykularını kendi ibadetinden daha halis görmelidir. Çünkü, uykuda olana günah yazılmaz.

6- Mürşidinin eli altından ve terbiyesinden çıkmış, dünya hırsına kendisini kaptırmış olan ihvan- la beraber düşüp kalkmamak lazımdır. Çünkü zayıf müridler onunla beraber helâk olur giderler.

7- Nefisini tembelliğe ve aşağılık duygusuna kaptırmamalıdır.

8- İhvanın fukaralarının ihtiyacını görmekte diğer kardeşlere öncü olmalıdır. Bunu nafil ibadet- lere tercih etmelidir.

9- Kimsesiz kardeşlerin hasta olanlarının hizmetinden gafil olmamalıdır.

10- Kardeşleri hakkında her zaman hüsn-ü zanda bulunmak ve bu cihetten kalbine gelen kötü zannı kontrol etmek ve hüsn-ü zanda bulunmakla mükelleftir.

11- Ölüm halinde olan bir kardeşinin sabaha kadar yanında uyanık kalarak onun hukukuna riayet etmektir.

12- Kardeşini her zaman duadan unutmamak ve her gece namaza kalktığına ve secde esna- sında mağfiretleri için duada bulunmalıdır. Böyle yapınca meleklerinde aynı şekilde sana duada

bulduğunu bilmek gerekir.

13- Müridin (müritler) helaların temizliğini münavebe ile kendi aralarında yapmalıdır, bilhassa mürşit bunu emrederse gönüllü olarak yapmalıdır.

14- Kardeşlerine hizmet etmek için günlük ihtiyaç malzemesi olan "makas, iğne, iplik, ilâç v.s." emsalleri gibi maddeleri daima yanında hazır bulundurarak onları başkalarına muhtaç olmaktan korumalıdır.

15- Özü olmadıkça asla ayrı bir tarafa çekilip yemek yememelidir.

EDEP

Tarikatın anası edeptir. İnsan ancak Allah'a edeple erişir. Erişemeyen de edebi terk ettiği için erişemez. Bu sebepten evvelce izah edilmemiş olan bazı sebepleri de zikrederim:

- 1- Mürşit emretmedikçe baş köşeye geçmemek.
- 2- Mürşidin seccadesini, yatağını, kab ve kaçak v.s. gibi özel malzemesini kullanmamak.
- 3- Zaruret ve karanlık olmadıkça önünde yürümek.
- 4- Uzak mesafede bulunduğu zaman mürid: mürşidinin himayesinin kesilmemesi için mektuplaşmak, mektupları muhafaza etmek ve ihtiram göstermek.
- 5- Tam taharet sahibi olmadıkça yanında oturmamak.
- 6- Nehirden abdest alırken mürşidinin üst tarafında bulunmamak.
- 7- Uzak mesafede bulursa dahi mürşidi tarafına ayağını uzatmamalıdır.
- 8- Elini şiddetle tutup ve çekerek öpmeye çalışmamalıdır. Mürşidi bir şeyle (kalem ile) meşgul iken elini öpmeğe çalışmamalıdır.
- 9- Müsaade almadan huzurunda hatıra dahi olsa bir şey yazmamalıdır.
- 10- Fevkalâdelik ve kerametler beklememelidir.
- 11- Mürşidinin verdiği hediyelere hürmet etmeli ve ebediyen onu satmamalıdır ve bir kimseye de vermemelidir.
- 12- Mürşidinin ahlâki ile ahlâklanmalıdır.
- 13- Mürşidle sohbet ederken tesbih çekmemeli ve bir şey ile oynamamalıdır.
- 14- Mürşidin sevdiğini sevmek ve onun sevmediğini sevmemektir.
- 15- Mürşidi ayakta iken oturmamalıdır. Sirtını ona çevirmemelidir. kapıya şiddetli vurmamalıdır.
- 16- Müridin haline münasip olmayan yerlere gitmemelidir.
- 17- Mürşidi müridini tart ettiği zaman temelli ondan ayrılmaz, çünkü böyle bir mürid başkasından felah bulmaz.
- 18- Mürşidini Nebilerden, Sahabeyi Kiram, Tabiin hazretlerinden daha büyüktür gibi batıl itikatlarla ihlâsta ifrata gitmemelidir.
- 19- Mürşidine göz dikip bakmaktan çekinmeli, belki rabita ihtiyacı ile biraz göz hırsızlığı yapmalıdır.
- 20- Mürşidin yanında oturduğu zaman ondan ruhani istifade temini için kalbini onun kalbine bağlı bulundurmalıdır. Çünkü, nisbet (Yakınlık) üstadın sohbeti ile hasıl olur ve gafil olmayanların kalbine girer. Gafil olanların yanından nisbet geri dönerek uyanıkların kalbine girer bu şekilde ruhani menfaat tütün dumanının intişar ettiği gibi veya yağmurun yağdığı gibi onu kendisinde ancak muhabbet ve ihlâsı tam olanlar hisseder.
- 21- Mürşidin meclisinde huşu ve huzurla bulunmalıdır ve bunun içinde gözlerini kapamalı ve hareketsiz bulunarak sanki başı üzerinde kuş varmış gibi durmalıdır.
- 22- Vaktini bilmek için saate bakmamalıdır.
- 23- Mürid, mürşidinin evlâtları, taallukatı ve komşuları yanında da muhabbet, edep ve vefalı bulunmalıdır.
- 24- Kendisinde bir sıkıntı olunca meclisten çıkıp gitmelidir.

- 25- Mürşit bir hizmet buyurunca bunu bizzat yapmalı başkasına buyurmamalıdır.
- 26- Mürşidi yemeğe çağırıldığı zaman, güzel yiyeceklerle içecekler, mükellef yataklar arzu etmemelidir. Bulduğunu yemeli, gösterilen yerde yatmalı ve bunu büyük bir nimet saymalıdır. Çünkü bu fırsat nisbet almak için kendisine bir devlettir. Bu sıralarda hanede yaptığı hizmetten dolayı bir kusuru olursa Cenab-ı Haktan af dilemelidir.
- 27- Hanede hizmet ederken, mürşidi için, diğer müridan ve misafirler için yapmak fırsatını bulduğu hizmeti, nisbet bakımından, müsavi görmelidir. Bu nisbet evrad ve ezkârdan hasıl olan nisbetten daha kuvvetlidir ve daha devamlıdır. -
- 28- Mürşidi meşguliken, araya girerek başka bir şey ile meşgul etmemeli ve boş zamanını beklemelidir.
- 29- Bir ihtiyacını arz etmek isteyen, onun münasip zamanını kollamalı, onu gelişi güzel sıcakta ve soğukta rahatsız edecek şekilde bekletmemelidir.
- 30- Ona bir hizmet buyurmamalıdır. Ve meselâ bir hastanın hastalığı ona haber verilir. Böylece dua etmesi umulmalıdır.
- 31- Bir kısım insanlarla konuştuğu zaman hemen yanına sokulmamalı ve veda için çıkmasını talep etmemelidir. Veya çıkmasını beklemeli ve eğer acele bir ayrılış icap ederse izin almak için haber göndermelidir.
- 32- Sabah namazından sonra, güneş doğuncaya kadar ve akşam namazından yatsıya kadar teveccüh vakti olduğu için onunla konuşmamalıdır.
- 33- Sohbet icap ettikçe mürşidine dair meseleler hususunda sohbet etmeyi tercih etmelidir.
- 34- Mürşidinin yanında 'kalmak için bir müddet tayin etmemelidir. Belki muhabbet ateşinin yandığı müddetçe orada kalır ve ateşin sönməsinden evvel gitmek için de emrini beklemek lâzımdır. Ve kaç gün kalacağını mürşidinin emrine bırakmalıdır.
- 35- Mümkün mertebe mürşidine münkir (inkarcı) olanlarla bir arada bulunmamalıdır.
- 36- Bir davete gitmeyi mürşidi men ederse veya bazı yiyecekleri yemekten alıkoyarsa buna ke-derlenmemelidir. Belki sevinmelidir.
- 37- Rüyalarını mürşidine arz ettiği vakit kendisinin evvelce tabir ettiğine iltifat etmemeli, onun tabirine itimat etmelidir.
- 38- Daima takva (muttaki olma halleri) edeplerini öğrenmek ve büyüklerin eserlerini tettebbu etmek, sünnete riayet edip bilhassa cemaatle namaz kılmağa devam etmelidir.
- 39- Fıkıh (ibadet ve iman esasları) meselelerini iyi öğrenmelidir. Sofilerin cahilleri ile sohbet sırasında onların dediklerini hemen kabul etmemeli, şeriat ve ilim mihengine vurmalıdır.
- 40- İmam ve müezzin olmağa arzulu olmamalı ve şöhretten kaçınmalı (şöhret afettir.)
- 41- Bir makama göz dikmemelidir. Daima adı anılmamalıdır.
- 42- İyice tanımadığı kimselere kefil olmamalı ve bu mevzuda hassasiyet göstermelidir.
- 43- Çok teganni edenin kalbinde nifak tohumları bittiğinden bundan sakınmalıdır.
- 44- Mevlevi sema yapmalarına dil uzatmamalı, çünkü ashabi çoktur.
- 45- ÇOK SÖZÜ, ÇOK YEMEĞİ ve ÇOK UYKUYU adâb harici bilmeli ve bunları azaltmalıdır.
- 46- Yalnızlığa ve tenhalarda bulunmağa çalışmalı ve halk içinde olduğunda da kalbini Allah'tan gayriye bağlamamağa gayret göstermelidir.
- 47- Şeyh Abdülhalik Gücdüvanî (k.s.) buyurmuştur ki. "Bizim yolumuzda halktan kaçmak yoktur, halvet der encümen usulümüzdür" (Halvet der ercümen: Dışı halkla ve içi de hakla olmaktır.)
- 48- Zenginlerin, ehli sünnet yolunda olmayanların ve politikacıların gidişatı hakkında sohbette bulunmamalıdır.
- 49- Mümkünse Allah Teâlâ'ya vasıl oluncaya kadar evlenmemelidir.
- 50- Çok gülmekten kaçınmalıdır. Çünkü kalbi katılaştırır (Şeyh Fethullah, Tasavvuf, Edep ve Ahlâk Rehberi, Mütercim Ahmet Şahin).

NURDAN DAMLALAR

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ * إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ

“Apaçık olan Kitap(Kur’an)’a andolsun ki, biz onu mübarek bir gecede indirdik; şüphesiz biz (insanları) uyarmaktayız” (Duhân, 44/2-3).

Hadis Deryası

Hazırlayan: B. ARİFOĞLU

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor: "Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: 'Bir kul önemsemeden Allah'ın razı olacağı sözlerden bir sözü söyler, o yüzden Allah onun derecesini yükseltir. Ve yine bir kul önemsemeden Allah'ın gazap edeceği sözlerden bir sözü söyler, o yüzden cehennemin içine düşer'.

Buhârî, Rikâk 23; Tirmizî, Zühd 12; İbn Mâce Fiten, 17.

İbn Ömer (r.a.) anlatıyor: "Resulullah (s.a.v.): "Allah'ın zikri dışında çok kelam etmeyin. Zira Allah'ın zikri dışında çok kelâm kalbe kasvet verir (kalbi katılaştırır). Ve insanların Allah'tan en uzak olanı, katı kalpli olanlardır" buyurdu.

Tirmizî, Zühd 61.

Peygamber'in (s.a.v.) zevcesi Ümmü Habibe (r.anha) anlatıyor: "Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Âdemoğlunun bütün konuşmaları aleyhinedir. Ancak, iyiliği emretmek veya kötülükten nehyetmek veya Zikrullah bunun dışındadır".

Tirmizî, Zühd 62; İbn Mâce, Fiten 12

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor: "Ya Resulallah! İslâm'ın hangisi efdaldir? Dediler. Resulullah (s.a.v.): "Dilinden ve elinden Müslümanların selâmette olduğu kimse" buyurdu.

Buhârî, İman 5; Müslim, İman 66; Nesâî, İman 11; Tirmizî, İman 12.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor: Resulullah (s.a.v.): "Kişinin lüzumsuz şeyleri terk etmesi, Müslümanlığının güzelliğindedir" buyurdu.

Tirmizî, Zühd 11; İbn Mâce, Fiten 12.

Allahu Rabbi Lâyezâl

Allahü Rabbi Lâyezâl
Ya Vâhid ü Ya Zel-Celâl
Ey Padîşah-ı bî Zevâl
Yessir lenâ hayra'l-umûr

Vakt-i seher feryadımız
Arşa çıkar efğanımız
Her dem hatadır kârımız
Yessir lenâ hayra'l-umûr

Senden erişmezse aman
Olur kamu işler yaman
Ya Sâhib-i kevn ü mekân
Yessir lenâ hayra'l-umûr

İKBALİ âsîdir garîb
Lütfundan etme bî nasîb
Ya Bâkî ya Hayy ü Mâcîb
Yessir lenâ hayra'l-umûr

Sultan 2. Mustafa (İkbalî)

SÜNNET DÜŞMANLIĞI

İhsan GÜR

Yaklaşık iki asırdır dünyada, yarım asırdır da ülkemizde bazı ilahiyatçılar, hep dinimizi hedef almakta ve her yönüyle İslâm'ı tenkit etmektedirler. Mesela, Kurban Bayramı'nda kurban kesmeyi, Ramazan'da orucu, teravihi, fitreyi... velhasıl, İslâm'ın çözüme kavuşturduğu ne kadar mesele varsa onların hepsini tenkit etmekte, hücum etmekte ve aşağılamaktadırlar. En sonunda insanımız şüpheye düşürülerek, inandıklarına "Uydurulan Din" diyecek kadar ileri gittiler. Ve bunlar bugün artık yeni bir evreye girdiler. Kendi inanç sistemlerini kitaplarında toplayarak İslâm'ın uydurma bir din olduğunu, kendilerinin icadı olan Kur'an dininin, Kur'an Müslümanlığının ise, hakiki bir din olduğunu ispata çalışmaktadırlar. Bu konuda yazmış oldukları eserlerinde bunu açıkça beyan etmekte ve kendi dinlerinin propagandasını alenen yapmaktadırlar. Bilindiği gibi bu propagandalar 1990'lardan sonra daha çok artmış bilhassa görsel medya arcılığıyla seslerini daha çok duyurma imkanı elde etmişlerdir. İşte ta o günden beri bunlara cevap niteliğinde bir eser kaleme alma arzumuz vardı. Ne zaman ki "Uydurulan Din ve Kur'an'daki Din" adlı esere rastladık, işte o zaman artık yazmanın vakti geldiğine kanaat getirdik. Zira, eser bu protest ilahiyatçıların sözlerini aynen tekrar etmekte, üstüne üstlük inanç sistemlerinin krokisini ortaya koymaktaydı. Eserdeki bilgiler yani kendi inanç ve ibadet sistemlerine ait bilgiler benim için bulunmaz bir hazineydi. Bilhassa, 37. Bölümdeki 200 maddelik ilmihalleri bunların dinî yapılarını ele veriyor; büyük resmi ortaya koyuyordu. Bu resim bunların bu güne kadar tekrar ettikleri; teravih yoktur, kabir azabı yoktur, tesettür yoktur, kadın imam olur, hayızlı kadın Kur'an'a el sürebilir, oruç tu-

tabilir, deccal yok, Hz. İsa gelmeyecek gibi görüşlerinin hepsinin bu kadar olmadığını, bunların daha söyleyecek sözlerinin olduğunu deşifre ediyordu. İşte! Bu ilmihal, bunların yol haritasını bize gösterdiği, bundan sonra ne diyeceklerini bize önceden haber verdiği için önemliydi. Ve bu ilmihalleri adeta bunların ayrı bir din peşinde koştuklarının yazılı belgesi mesabesindeydi. İtiraf edelim ki, bunu yazmasalardı daha uzun müddet bunların propagandalarını dinleyecektik. Ama artık takke düşmüş, kel görünmüştür... Bize de 'kral çıplak' demekten başka bir şey kalmamıştır. İşte! Bu maksatla kalemi elimize aldık... Bir çoğuyla aynı hocaları, aynı sıraları, aynı kitapları paylaştığımız bu ilahiyatçılara inşaallah faydamız da olur.

Burada şunu da belirtmeden geçmeyelim. Bu tarz düşünen hadis düşmanı, sünnet düşmanı protest ilahiyatçıların hepsini aynı karede düşünmüyoruz. İçlerinde iyi niyetli arkadaşlarımızın olduğu muhakkaktır. Ayrıca Kur'anist, hadis düşmanı\protest ilahiyatçıdan kastımızın sadece ülkemizde tanınan birkaç ilahiyatçıdan ibaret olmadığını da belirtelim. Hedef, dünyanın değişik kesimlerindeki Sünnet/Hadis düşmanı ilahiyatçıların tamamıdır. Bilhassa Mısır ve Hint yöresinde meşhur olan Sünnet/ Hadis düşmanlarıdır.

Son olarak deriz ki, bu yıkıcı harekete karşı bazı duyarlı ilahiyatçılarımızın şanlı bir mücadeleye giriştikleri de bir vakıdır. Allah (c.c.) ve Resulü'nün (s.a.v.) yanında yer alan bu kutluları tebrik etmek elbette ki boynumuza borçtur.

Şatibi, el-İ'tisam adlı eserinde önemli bir hadise yer verir. Acurri'nin "Sünnet" isimli eserinden aldığı bu hadiste; Velid b. Müslim tarihiyle Muaz b. Cebel'e (r.a) ulaşan rivayette, Resulullah (s.a.v.):

"Ümmetimde bid'atler ortaya çıktığında ve ahabıma sövüldüğünde âlimler ilmimi ortaya

çıkarsın (müdafaa etsin). Kim bunu yapmazsa, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerine olsun" (1) buyurmuştur.

Yani, bid'atler ortaya çıktığında ve ashaba sövüldüğünde âlimler kalemi eline alacak, bid'atleri defetmeye, onun yerine sünnetleri savunmaya, sahabeye saygısızlık yapılmasını önlemeye, İslam'ı savunmaya çalışacak... Herkes karınca kararınca bu konuda elinden geleni yapacaktır.

O kadar ki hadisin devamında görüleceği gibi Kainatın Efendisi, kalemi eline alacak olan bu âlimlere, yazacakları eserde değinecekleri konu başlıklarını bile vermiştir. Bid'at ehli olan ve sahabeye sövenlerin aynı zamanda; 3 vakit namaz kılınması gerektiğini iddia edeceklerini, atalarını tenkit edeceklerini, erkeklerin ipek giymesini, altın takmasını mübah göreceklerini, Hıristiyan ve Yahudilere uyacaklarını, "Kur'an bize yeter" diyeceklerini (2), hülasa bugün kendilerine Kur'ancı, mealci, Kur'anist dediğimiz insanların tüm iddialarını bize haber vermektedir. İşte! Kainatın Efendisi'nin bu emirlerine uymak maksadıyla ve şefaatine nail olmak arzusuyla yazıyoruz. Umulur ki, hadisin belirttiği maksada uygun bir çabanın içinde oluruz.

Günümüze Bakan Bir Kaç Hadis

Yukarıdaki hadis ve benzeri hadislerin aydınlattığı yolda hadis düşmanlarının yazdıkları eserlerdeki konulara ve bir de Resulullah'ın (s.a.v.) işaret buyurduğu konuların aynı olduğuna bakılırsa, Resulullah'ın (s.a.v.) büyüklüğünü herkes teslim edecektir. Bunda şüphemiz yoktur. Burada birkaç örneğe bakalım:

İbni Veddah'ın Huzeyfe'den (r.a) tahrir ettiği bir hadiste, önce "emanet'in" kaybolacağı, en sonunda da "namaz'ın" kaybedileceği, hayızlı hanıma yaklaşmayı caiz görmeyen yanı sıra, bizden öncekilerin (Yahudi-Hıristiyan-müs-

teşrikler) yoluna adım adım uyulacağı, onlarla tam uyum sağlanacağı bildirilir. Ve bu durumun devam edeceği vurgulandıktan sonra;

"Ta ki bir çok fırka'dan iki fırka kalır. Bir fırka, beş vakit namazın durumu nedir? Bizden öncekiler şüphesiz (uydurulan dine uyup) saptılar. Çünkü, Allah "Gündüzün iki tarafında, gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl" (Hud, 114) buyurmaktadır. O zaman namaz "üç vakit" kılınmalıdır, derler. Üç vakit kırlarlar. Diğer fırka ise; Allah'a inananların inancı meleklerin inancı gibidir. Onlarda "kafir" veya "münafık" yoktur, derler. (Tabi), bunları Deccal ile birlikte haşretmek Allah'ın hakkıdır" (3) denilmektedir.

Dikkat edilirse sadece bu hadisi şerifte en az 6 konuda bizlerin dikkati çekilmektedir. Ki, bizden 15 asır önce söylenen bu mübarek sözlerin işaret ettiği konuların aynısı bu gün bazı ilahiyatçılar tarafından önümüze konulmaktadır. Eserlerinin "İçindekiler" kısmına bakılınca bu kolayca görülebilecektir.

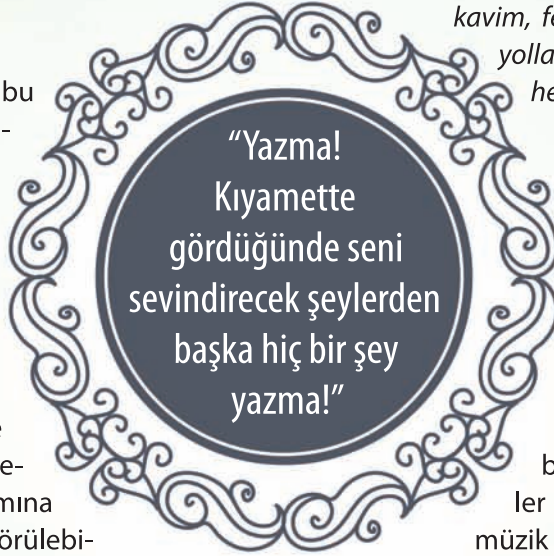
Bir örnek daha verelim, sahih bir hadiste;

Mikdâm İbnu Ma'dikerib (radiyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: *"Haberiniz olsun, rahat koltuğunda otururken kendisine benim bir hadisim ulaştığı zaman kişinin: "Bizimle sizin aranızda Allah'ın kitabı vardır. Onda nelere helâl denmişse onları helâl biliriz. Nelere de haram denmişse onları haram addederiz" diyeceği zaman yakındır" (4) buyurulmuştur.*

Resulullah (s.a.v.) Efendimizin büyüklüğü-

ne bakın ki, sanki televizyonlarda karşımıza geçip, rahat koltuğunda bizlere hitap eden bu protest ilahiyatçıların ileri sürecekleri iddialarını bize ihsasta bulunmaktadır. Onları bize tanıtmaktadır. Zaten bu hadislerin bereketiyle bugün zannedirim tv ekranlarında rahat koltuğunda oturup "Yalnız ve yalnız Kur'an" diyenleri tanımamıştır. İşte! Ta o günlerden bugüne bakarak günümüzdeki Müslümanları uyaran Peygamberimiz'e (s.a.v.) ne büyüksün ya Resulallah, deyip uyarılarından iki örnek daha verelim:

Ebu Mâlik veya Ebu Amir el-Eş'ari radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: *"Ümmetimden bir kavim, ferci (zinayı, zinaya giden yolları), ipeği, içkiyi, çalgıyı helâl addedecektir" (5).*

Bu hadisin işaret buyurduğu noktaları aynen savunanları görmek isterseniz ekran müftülerine bakabilirsiniz. Orada göreceksiniz ki: kadın kapalı bir yerde, erkekle baş başa kalabilir, erkekler ipekli giysiler giyebilir, müzik enstrümanları ve müzik dinleme ile ilgili yasakları çiğneyebilir. Gerçekten de bu ilahiyatçılarımız bunları helâl kabul etmektedirler.

Ebu Said ve Enes radiyallahu anhüma anlatıyorlar: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: *"Ümmetimde ihtilaf ve ayrılıklar meydana gelecek, (Onlardan) bir grup lafiyla güzel, ameliyle kötü olacak. Bunlar Kur'an'ı okuyacaklar, ancak köprücük kemiklerinden aşağı geçmeyecek. Bunlar, dinden tıpkı okun avı delip geçmesi gibi çıkarlar. Onlar, ok kirişine dönmedikçe bir daha dine geri gelmezler. Onlar insanları Kitabullah'a çağırırlar, fakat kitaptan zerre kadar nasipleri yoktur".*

Yanında bulunan Ashab: "Ey Allah'ın Resulü; Onların alameti nedir?" diye sordular. O da: "Tıraşlı olmak!" buyurdular (6).

Bu konuda benzer hadisler çoktur. Ancak, bu protest ilahiyatçıları iyice tanıyabilmek için sadece son hadisi şerifin bize verdiği bazı önemli ipuçlarına bakalım ve unutmayalım;

-Bu tip insanlar güzel konuşur, Kur'an okumasını iyi bilir, insanları Kur'an'a çağırırlar.

-İbadet etmezler, dinden çıkmışlar (marikun) ve bir özellikleri de tıraşlı olmalarıdır.

Ne kadar hayret verici bir hadis, değil mi? Gerçekten, bu tiplerin, yalnız Kur'an diyen bu tiplerin; lafiyla güzel, ameliyle kötü olduğu, genellikle Kur'an okudukları (hafız oldukları), bizleri Kur'an'a davet ettikleri bir gerçektir. Hatta, fiziki yapı itibariyle sakal tıraşlı, kafaları kel veya kısa saçlı oldukları da bir gerçektir. Yani bazılarının Yul Brynner gibi saçsız, bıyiksız ve sakalsız olacağını bile bize tarif buyurmuştur. Daha başka açıklamalar da vardır. Şimdi bu kadar özellikleri açıklanan bu insanlar eğer İslâm'a zararlı olmasalardı haklarında bu kadar önemli açıklamalar gelir miydi? Diye

düşünmeden de edemiyor insan!

Demek bu adamlar İslâm için tehlike arz etmektedirler ki haklarında bu kadar açıklamalar gelmiştir. İşte, biz de bu uğurda karınca kararınca bir çabada bulunarak tarafımızı belirttik. Yalnız bu konuda bu Sünnet/Hadis inkârcıları iyi niyetimizden emin olabilirler. Zira, İbni Kuteybe'nin nasihatini ve Riyaşî'nin şu sözünü hiç aklımızdan çıkarmamaktayız:

Riyaşî'nin şiiirinde dediği gibi; "Yazma! Kıyamette gördüğünde seni sevindirecek şeylerden başka hiç bir şey yazma!" (7).

Dipnotlar:

1 Şatibi, El-l'tisam, s.65.

2 el-l'tisam, s.66 ve devamı.

3 Şatibi, a.g.e., s. 66.

4 Ebu Dâvud, Sünnet, 6 (4604); Tirmizî, İlim 60 (2666); İbn Mace, Mukaddime 2 (12).

5 Buhârî, Eşribe 6.

6 Ebu Dâvud, Sünnet, 6 (4604); Tirmizî, İlim 60 (2666); İbn Mace, Mukaddime (12); Sünnet 31 (4765). Benzer bir rivayeti Ebu Saidi'l-Hudri'den Sahiheyne kaydetmiştir. Buhârî, Fezailu'l-Kur'an, 36, Menakıb 25, Edeb 95, İstıtabe 6, 7; Müslim, Zekât 143-148 (1064); Muvatta, Kur'an 10 (1, 204, 205); Nesaî, Zekât 79 (5, 87).

7 İbnu Kuteybe, Te'vil, s.59.

Resulullah (s.a.v.) buyurdu ki:

Haberiniz olsun,

rahat koltuğunda otururken

kendisine benim bir hadisim ulaştığı

zaman kişinin: "Bizimle sizin aranızda

Allah'ın kitabı vardır. Onda nelere helâl

denmişse onları helâl biliriz. Nelere de haram

denmişse onları haram addederiz"

diyeceği zaman yakındır"

(Ebu Davud, Tirmizî, İbn Mâce)

Dua

Resulullah (s.a.v.) Efendimizden Dualar

Hazırlayan
Şahin ERDÖNMEZ

“Allah’ım! Yüzümü (nefsimi) sana teslim ettim, işimi sana havale ettim, sırtımı sana dayadım. Zira ümidim de sendedir, korkum da sendendir. Kurtuluş ve sığınak ancak senden sanadır. Allah’ım indirdiğin kitabına ve gönderdiğin Peygamberine iman ettim”.

Buhârî, Vudu 75 (247); Müslim, Zikir ve Deavat 56 (2710).

21. Yüzyılda Dava Adamı Olma Zorunluluğu-2

Emin YAVUZYİĞİT

Uzman İmam Hatip

Ümmeti bekleyen iç tehlikelere gelince, "Kur'an bize yeter" diyerek Peygamber Efendimizi (s.a.v.) adeta pasifize ederek, O'nun (s.a.v.) sünnetini ve hadisi ortadan kaldırma gayretleri ile İslâm'ın içini boşaltma çabası içindeler. Oryantalistler ve müsteşrikler aslında bu söylemleri ile İslâm'ın kaynaklarından olan sünnet ve hadisi itibarsızlaştırarak, İslâm'ı parça parça bölmek, öncelikle peygamberine uyulmayan bir din oluşturmak gayretindeler. Bunun sonucunda da sıra -Allah korusun- Kur'an'a gelecektir. Sıra Kur'an'a gelince de onu kafalarına göre yorumlayarak ümmetin inancını bozup, İslâm'ı da sekülerleştirmek gayretindeler. Bunu da İslâm ümmeti içinden satın aldıkları veya yetiştirip ümmet içine saldıkları kuklaları ile yapıyorlar. Bu kuklalar; kimi zaman fert, kimi zaman grup, kimi zaman büyük topluluk, kimi zamanda devletin içindeki bazı güçler oluyor. Kur'an bize yeter projesiyle, Hz İsa (a.s.)'nın dini tahrif edilerek şirkleştirildiği

gibi, İslâm'ı da Hıristiyan teslisine dönüştürmek ve sonunda hap gibi ümmeti yutmak için var güçleri ile çalışmaktadırlar. Bununla beraber "Kur'an bize yeter" söyleminin birçok tehlikeleri vardır. Bu tehlikelerden birisi de namazın nasıl kılınacağı, orucun nasıl tutulacağı, zekâtın nasıl verileceği, haccın nasıl yapılacağı ve dinin diğer ibadetlerinin nasıl olacağını Ashab-ı Kiram başta olmak üzere tüm İslâm ümmeti ve dolaısıyla bizler de Efendimizden (s.a.v.) öğrendik. Bize Kur'an yeter diyenlerin, arka planda yüce dinimizi toptan bozmanın ve kutsal değerlerimizi sulandırmanın peşinde olduklarının farkına varmamız gerekmektedir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

"(Ey Resulüm) De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tâbi olun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir" (Âl-i İmran, 3/31).

*'Kur'an bize yeter',
diyenlerin*

Ç 1 -

kacağını Efendimiz (s.a.v.) bizlere şöyle beyan buyurarak ihbar etmiştir:

"Şunu iyi bilin ki, bana Kur'an-ı Kerim ile birlikte onun bir benzeri de verilmiştir. (Bu konuda) dikkatli olun; (çünkü) koltuğuna kurulan tok bir adamın 'size (Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sünneti/hadisleri değil) sadece şu Kur'an lazımdır, onda bulduğunuz helâli helâl, haramı da haram kabul ediniz yeter!' diyeceği (günler) yakındır..." (1) buyurmaktadır.

İslâm dini "ümme şuurunu"nda olmayı ve "Lâilâhe illallah sancağı" altında toplanmayı Müslümanlara emreder; bölünüp parçalanmayı ise, yasaklar. Kuran-ı Kerim'de: "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sınımsız sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukuru nun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz" (Âl-i İmran Suresi, 3/103) buyurulmaktadır. İlâhî fermanla buyurulan bu ilkeleri gerçekleştirecek kimseler, gönül insanları, akliselim düşünce sahipleri, İslam âlimleri ve dava adamları olacaktır.

İslâm dünyası, ateş çemberi içerisinde can çekişirken, dava adamları çok uyumaz, az yer ve az içer, ümmetin derdi ile dertlenme gayretinde var gücü ile çalışmaya devam ederken, bir yandan da ümmeti gafletten uyandırmaya çalışırlar.

Ümmetin başına bâtıl zihniyetler çorap örüp tuzak kurarken, dava adamları hile ve tuzakların farkına vararak ümmeti uyandıran, bu bâtıl mücadelenin karşısında Rahmanî bir

yol takip eden, Allah'a (c.c.) ve Resulullah'a (s.a.v.) tâbi olan, insanları Allah'a (c.c.) ve Resulünün (s.a.v.) yoluna davet ederek insanlığa ışık kaynağı olan Muhammedî Allah adamlarıdır.

"Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir"
(Âl-i İmran, 3/31).

Dava adamı olmanın ilkeleri:
Kâmil bir imana ve İslâmî bir şuura sahip olmak,
1- Sağlam bir itikada sahip olmak ve itikadımızı sulandırmaya asla fırsat vermemek,
2- İslâm'ı en hassas bir şekilde yaşayan ve Muhammedî duruşu ile çevresindekilerin hidayetine vesile olan ve istikamete yönelmesi için, gayret göstermek,
3- Kur'an'a, hadislere ve güncelle hâkim olmak,
4- Fehim, basiret ve feraset sahibi olmak,

5- Dünya meselelerini iyi okuyabilen, bilgi ve deneyimi yüksek olmak,
6- Müslümanların sorunlarını görebilen ve bu sorunlara çözüm üreten olmak,
7- Ümmetin derdi ile dertlenen ve bir taraftan da ümmeti uyandırma gayretinde olmak,
8- Kınanmaktan çekinmeyen, menfaatçi olmayan ve olumsuzluklar karşısında dik duran, pes etmeyen, kıyamda durur gibi bâtılın karşısında olmak,
9- Nefsi ile ve bâtılla cihat etmekten usanmayan ve zamanı geldiğinde de şehadet şerbetini içmeye susayan kimse olmak,
10- Davası için, malını ve canını gözünü hiç kırpmadan harcayan olmak,
11- Her daim iyiliği emreden ve kötülükten sakındırmak için, var gücü ile gayret gösteren olmak,
12- Her zaman aktif ve faal olmak,
13- Boş ve malayani işlerden uzak olmak,
14- Kim var denildiğinde, 'ben varım' diyecek şekilde dava adamı olmak.

Dava adamı olmak her kişinin değil, er kişi-

nin işidir. Allah'ın, insanı yeryüzünün halifesi kılması, bu kutsi görevi dağlara taşlara ve diğer canlılara değil de insana yüklemesi, Rabb'imizin, insandan dava adamı olmasını istemesindedir. Dava adamı olmak nas ve sünnetle sabittir. İslâm tarihinde gözünü kırpmadan İslâm mücadelesi için, canlarını feda eden Yasir Ailesi gibi veya her türlü dünyalık haz ve lezzeti elinin tersi ile iten Musab bin Umeyr gibi veya Akif'in mısralarına konu olan "Asım'ın nesli diyordum ya nesilmiş gerçek / İşte çiğnetmedi namusunu çiğnetmeyecek" şuurunda Asım bin Sabit gibi olmak ve genç yaşta kendisini İslâm'ın yoluna feda eden abide şahsiyetler gibi, dava adamı olmak.

İslâm'ın ilk yıllarında Hz. Peygamber'in (s.a.v.) etrafında etten duvar örüp, hak davasını Efendimiz (s.a.v.) ile beraber kucaklayan yiğit sahabeler gibi dava adamı olmak. Bu günkü gençlik, ergenlik bunalımları ile uğraşırken küçük yaştaki sahabelerin nelerle uğraştığına bir göz atalım:

Dava adamı genç sahabelerden örnekler:

- 1) Hz. Ali (r.a.)'ye, Efendimiz (s.a.v.) ashabım diyor. Hz. Ali (r.a.); ilk Müslüman erkektir ve Müslüman olduğunda on yaşındadır.
- 2) Efendimiz (s.a.v.) "Her peygambere bir yardımcı gönderilmiştir, benim yardımcım da Zübeyr Bin Avvam'dır" buyuruyor. Zübeyr bin Avvam (r.a.); Müslüman olduğunda on iki yaşındadır.
- 3) Dünyalık haz ve lezzetleri bırakıp Efendimizin (s.a.v.) etrafında pervane

olan Musab bin Umeyr (r.a.); Müslüman olduğunda on dört yaşındadır.

4) Hak davayı savunduğu için daima müşriklerden dayak yiyen Talha Bin Ubeydullah (r.a.); on beş yaşındadır.

5) Dava savunucusu Sad İbn-i Ebi Vakkas (r.a.); Müslüman olduğunda on altı yaşındadır.

6) Darul Erkam'ın sahibi, evini hak davası için açan, ilk Müslüman olan on beş kişi içerisinde yedinci Müslüman olan sahabe İbn-i Erkam (r.a.); on yedi yaşındadır.

7) Efendimiz tarafından yirmi beş yaşında Yemen'e vali tayin edilen Muaz bin Cebel (r.a.); Müslüman olduğunda on yedi yaşındadır.

8) Efendimizin (s.a.v.) son komutanı Usame (r.a.); ordu komutanı olduğunda on sekiz yaşındadır.

İslâm davasına -okuduğunuz gibi- koca koca adamlar değil, çocuk denecek yaştaki genç sahabelerin sahip çıktığını görmekteyiz. Bu günün toplumu, bu çağda çocuklarına futbolcu ve sanatçıları örnek göstereceğine, genç yaşta dava adamı olan sahabeleri göstermelidir. Avrupa ülkesinde bir öğretmen ilkokulda çocuklara, 'büyüyünce ne olmak istiyorsunuz' diye soruyor? Öğrenciler çeşitli meslekler söylüyorlar ve aralarından bir çocuk, 'sahabe olmak istiyorum' diyor ve öğretmeni buna çok şaşıyor ve bunu araştırıyor. Çocuğun ailesi ile irtibata geçiyor. "Sahabe"nin ne demek olduğunu öğrenen öğretmen, daha sonra Müslüman oluyor. Görüldüğü gibi, İslâm şuuruna sahip bir çocuğun duruşu, hayata bakışı, bir insanın daha Müslüman olmasına sebep oluyor. Özellikle günümüzde ailelerin, çocuklarını ne üzerine yetiştirdiklerine çok dikkat etmesi gerekir.

Allah (c.c.), Kur'an-ı Kerim'de: "Müminlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sâdik kaldılar. İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirmiştir (şehit olmuştur). Bir kısmı da (şehit olmayı) beklemektedir. Verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir" (Ahzab Suresi, 33/23) buyurarak dava adamlarının nasıl olması gerektiğini ortaya koymuştur.

İlk peygamberlik yıllarında Efendimizi (s.a.v.) yolundan alıkoymak için müşrikler tarafından akıl almaz teklifler yapılmıştı:

"Efendimizi (s.a.v.) davasından vaz geçirmek için türlü türlü tekliflerde bulundular. Müşriklerin ileri gelenlerinden birisi olan Utbe bin Rebia müşriklerin tekliflerini Efendimize (s.a.v.) sunuyordu:

1) "Sen ortaya attığın bu mesele ile şayet mal ve servet elde etmek gayesinde isen, mallarımızdan sana hisse ayırılım, hepimizin en zengini olasin"

2) "Eğer, bir şeref peşinde isen, seni kendimize reis yapalım"

3) "Yok eğer bu sana gelen, görüp de üzerinden atmaya kuvvetin yetmeyen bir evham, cinlerden, perilerden gelme bir hastalık ve sihir ise, doktor getirtelim, seni tedavi ettirelim. Seni kurtarıncaya kadar mal ve servetimizi harcamaktan geri durmayalım" diye akıl almaz teklifler sundular (Efendimizi (s.a.v.) davasından vazgeçiremediler ve vazgeçiremezlerdi de).

Müşrikler yine durmadılar, her yolu denemeye başladılar, himayesinde olan Efendimizin (s.a.v.) amcası Ebu Talib'i devreye koydular ve amcası müşriklerin teklifini iletince Efendimiz (s.a.v.), bir müddet mahzun mahzun düşündü. Sonra, hakiki muhafızının Allah (c.c.) olduğunu bilmenin gönül rahatlığı içinde, amcasına cevabı kılıç kadar keskin, kayalar gibi sert ve kesin oldu: "Bunu bilysin ki, ey amca! Güneşi sağ elime, ayı da sol elime verseler, ben yine bu dinden, bu tebliğden vaz-

geçmem. Ya Allah, bu dini hâkim kılar, yahut ben bu uğurda canımı veririm". Yıkılmayan bir iradeye sahip Resûl-i Kibriyâ'nın (s.a.v.), davasını haykırmaktan asla vazgeçmeyeceğini anlayan Ebu Talib; "Yeğenim benim" diyerek boynuna sarıldı ve "İşine devam et, istediğini yap. Vallahi, seni asla herhangi bir şeyden dolayı kimseye teslim etmeyeceğim" diye ko-

nuştı. Bu söz verişten sonra, müşrikler de Ebu Talib'in yeğenini her şeye rağmen koruyacağını ve asla yalnız bırakmayacağını kesinlikle anladılar" (2).

Efendimiz (s.a.v.), her şart ve zeminde, davasından asla vazgeçmedi, vefat edene kadar davası için çalıştı.

Muhammedî yolda yürüyen her dava adamı hak davasına sahip çıktığında ve bu yolda sıkıntıya düştüğünde bilinmelidir ki, Bedir'den Uhud'tan ve Hendek'ten Çanakkale'ye kadar Allah Müslümanlara yardım ettiği gibi, yine Allah, Nusret-i İlahîsi ile yardımını hak dava için çalışanlardan esirgemeyecektir. Allah (c.c.): "Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a yardım ederseniz (emrini tutar, dinini uygularsanız), O da size yardım eder ve ayaklarınızı sağlam bastırır" (Muhammed Suresi, 47/7) ilâhî fermanı ile Kur'an da bunu bizlere müjdelemiştir. Dava adamları hiç bir koşul ve şartta hak davasından asla vazgeçmez ve Kur'an-ı Mübin'de "Sana ölüm gelinceye kadar Rabb'ine ibadet et" (Hicr Suresi, 15/99) ilâhî fermanı doğrultusunda, hiç durmadan, kulluk bilinciyle ümmetin bekâsı için çalışır. Allah (c.c.), dava adamı olmayı veya dava adamları ile beraber olabilmeyi bizlere ihsan eylesin. Selâm ve dua ile.

Dipnotlar:

1 Ebu Davud, Sünnet 5 (6), İmaret 33; Tirmizî, İlim 10; İbn Mace, Mukaddime 2.

2 Siretu İbn Hişam, Taberî, 2/218-220.

Zikrullah-2

Zulmet konağın gece gör
Envâr-ı zikrullâh ile
Âb-ı hayâtı içe gör
Enhâr-ı zikrullâh ile

Ağyârı sürmek kasdın et
Maksûda ermek kasdın et
Mahbûbu görmek kasdın et
Her bâr-ı zikrullâh ile

Derdin devâya erişe
Kalbin safâya erişe
Lutf u atâya erişe
İsâr-ı zikrullâh ile

Çâlib olup zikr-i Hudâ
Çitsin nazardan mâsivâ
Ratbû'l-lisân ol dâ'imâ
Çüftâr-ı zikrullâh ile

Sâdık ola ger aşk eri
Olur hakikat mazharı
Nusret bulur dîn askeri
Serdâr-ı zikrullâh ile

Zikr ile mezkûra eriş
Çeç hüriden nâra eriş
Bîr kenz-i mestûra eriş
İzhâr-ı zikrullâh ile

Kim ki ola sâdk ile kul
Mevlâ'sını unutmaz ol
Bulur Hudâyî Hakk'a yol
İksâr-ı zikrullâh ile

Aziz Mahmud Hudâyî (k.s.)

Envâr: Nurlar.
Âb-ı Hayat: Hayat suyu
Enhâr: Nehirler
Ağyar: Allah'tan gayrisi
Bâr: Yük, kal'a duvarı
Safâ: Safılık, arılık, gönül şenliği
Atâ: Verme, bağışlama
İsâr: İkrâm
Ratbû'l-lisân: Yumuşak sözlü
Güftâr: Söz
Ola ger: Olursa eğer
Mazhar-ı Hakikat: Hakikatin görüldüğü yer
Nusret: Yardım
Serdar: Komutan
Mezkur: Zikredilen (Allah)
Kenz-i Mestûr: Gizli hazine
İzhar: Ortaya çıkarma, aşikar etme
İksâr: Çoğaltma, arttırma

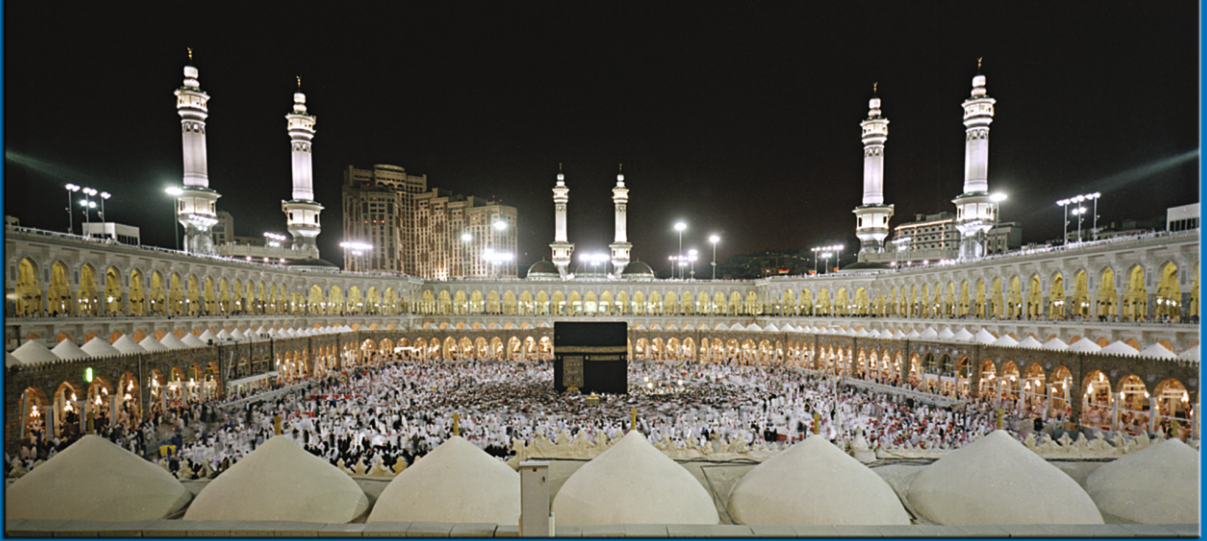

mebrur turizm

travel agency

www.mebrurturizm.com.tr

kutlu bir yolculuk için

İSTANBUL MERKEZ

Macar kardeşler Cad. Gök Apt.No: 53/2
Fatih/ İSTANBUL

Tel : 0212 534 44 48 - 531 39 78
Faks : 0212 534 44 49
Gsm : 0549 534 44 48
Gsm : 0532 724 75 79

İSTANBUL ÜMRANIYE ŞB.

İnkılap Mah. Uslu Sok. No: 26/4
Ümraniye / İSTANBUL

Tel : 0216 631 68 60
Faks : 0216 631 68 90
Gsm : 0531 776 23 30

ADANA

Alidede Mah. 29006.Sok. Müftülük Karşısı
No: 4/C Seyhan / ADANA

Tel : 0322 359 62 21
Faks : 0322 351 00 99
Gsm : 0532 292 88 78

